

BEZPŁATNE

www.mojemiasto.eu

www.facebook.com/mmgazeta

CZASOPISMO POLONIJNE DLA CIEBIE

MOJEMIASTO

nr 01 (94) styczeń/luty 2023

D W U M I E S I Ę C Z N I K

WOLNOŚĆ UKRAJNIE!

Zamiast czekolady, cysterna na wodę

Polka z Monachium

wspiera potrzebujących w Afryce

więcej na str. 6-7

INFOLINIA:
0163 / 153 00 57

ONE MAN SHOW

MARCINA DAŃCA

17.03.2023 ★ godz. 20:00
MÜNCHEN

18.03.2023 ★ godz. 18:00
REGENSBURG

19.03.2023 ★ godz. 16:00
LANDSHUT

Anton Fingerle Bildungszentrum
Schlierseestraße 47
81539 München

DEZ-Bühne
Weichser Weg 5
93059 Regensburg

Alte Kaserne JKZ
Liesl-Karlstadt-Weg 4
84036 Landshut

INFORMACJE I BILETY: WWW.KABARETOWEBILETY.PL

BILETY DO NABYCIA RÓWNIŻ U NASZYCH PARTNERÓW ORAZ W SKLEPACH SIECI LUKULLUS

PARTNERZY:

Wirgarten
Restauration Hotel

CENTRUM
UBEZPIECZENIOWO-FINANSOWE
PORADY DLA WSZYSTKICH

ARTHUREX
Bauunternehmen

Spis treści

MOJE MIASTO

- Mecenas Andrzej Holm 4
Polskie Parafie Katolickie 4
60-lecie Duszpasterstwa Księdza Witolda Broniewskiego 5
Tak się pomaga! Gabriela Ziegler 6-7
Listy do redakcji – Dalsze losy grobu Jana Biczyskiego
Gabriela Mądry 8
Felieton – Listy z Berdyczowa – Ten sam Krzysztof Dobrecki 8
Wspomnienie – Emilian Kamiński Jarosław Wróblewski 9
Historia – August II Mocny i gwiazda polskiego Orderu Orła Białego
Jolanta Helena Stranzenbach 10
Seks po chrześcijańsku ks. Jerzy Grzeškowiak 11
Nowy Ambasador RP w Niemczech 12
Dom Życia 12
Polskie ślady w Monachium – Alfred Schütz i jego „Czerwone maki”
Marek Prorok 14
Pomnik pracy przymusowej w Erdingu Andrzej Białas 14
W obliczu wojny na Ukrainie Andrzej Białas 15
Miłość, muzyka i Karol Szymanowski Jadwiga Zabierska 16
Sentymentalny reporter i artysta dwóch narodów
Teresa Kaczorowska 17

PORADNIK

- Rozwój technologii wodorowej szansą dla Polski i Niemiec
Michał Barycki 18
Uznawanie kwalifikacji zawodowych w Niemczech 20
Naturalnie proste zęby Dr Romanowska-Stein 22
Ocalić chleb Ranonik 28
Podróże po świecie – Szwajcarski raj narciarski Sebastian Wieczorek 26
Alternatywne podróże po Polsce –
Jedziemy w Góry Izerskie Grażyna Strzelecka 27
Kącik piękności – Włosy zimą Orlando 28

AKTUALNOŚCI

- Sport – SV Polonia München e.V. – Podsumowanie i plany 30
Sport – Zimowy czas w FC Husarii. My to SUKCES! 30
Sport – Halowy turniej piłki nożnej kobiet Jakub Witek 31
Korzenie Dywizjonu 303 cz.1 Jarosław Ziółkowski 32
Filip Orlik – zapomniany Hetman Maria Legieć 33
Daria Nadolska 34
Pokój i dobro – Harcerska Wigilia Monachijska Czarna 13 melduje 34
Czy przebywając za granicą wciąż możemy... INTERGO-EU 35
RECENZJA Muzyka była jego ojczyzną Jolanta Łada-Zielke 36
Poradniki na Nowy Rok Małgorzata Gąsiorowska 37
Kemater Alm – zimowy spacer w „Tyrolskich Dolomitach”
Miroslaw Jęczała 38
Puchar Świata w zimowym pływaniu Andrzej Białas 38

od redakcji

Drodzy czytelnicy!

Na Nowy Rok standardowo życzy się, by on był lepszy od poprzedniego. Tym razem całkiem słusznie, po tym fatalnym minionym; z wojną na Ukrainie, pandemią, całą masą klęsk żywiołowych czy choćby kiepskim poziomem naszej reprezentacji w piłce kopanej. Nie da się jednak ukryć, że za większością spadających na nas nieszczęść stoimy my sami – ludzie. Dlatego też – Drodzy Czytelnicy – życzymy Wam w roku 2023 po prostu lepszych ludzi, a wtedy i rok będzie bardziej udany od poprzedniego.

Jeżeli już o dobrych ludziach mowa, to daleko szukać nie musimy, gdyż na okładce tego wydania jest taka osoba, w otoczeniu ciemnoskórej diatwy. To, pani Gabriela Ziegler, Polka z Monachium, z wielkim powodzeniem wspierająca potrzebujących w Afryce. Jej dokonania, wraz z całą gamą świetnych zdjęć, przedstawiamy wewnątrz numeru.

Świat pożegnał Benedykta XVI (zm. 31.12.2022) – papieża emeryta, zwanego „Mozartem teologii”, ale także papieżem łagodności i dobroci. Był nie tylko najbliższym współpracownikiem, ale i przyjacielem św. Jana Pawła II. Wysoko cenili Polaków, wielokrotnie, także przed pontyfikatem, odwiedzał nasz kraj. Został pochowany w Grotach Watykańskich, w grobie, gdzie w latach 2005–2011, czyli do beatyfikacji, spoczywał nasz papież.

W kraju też pożegnaliśmy człowieka wielkiego serca, dobroci, ale i odwagi. 26 grudnia 2022 r. zmarł w Józefowie pod Warszawą znany aktor filmowy i teatralny Emilian Kamiński. Pozwolił nam sobie oddać mu cześć, zamieszczając fragment jego wspomnień.

Ponadto w numerze fascynująca historia z gwiazdą polskiego Orderu Orła Białego w roli głównej. Okazuje się, że klejnot ten należał do zrabowanych trzy lata temu (obecnie częściowo odzyskanych) kosztowności ze skarbca Zielone Sklepienie w Dreźnie.

Zapraszamy do kantonu Wallis, szwajcarskiego raju narciarskiego, ale też gdzie trochę taniej, w polskie Góry Izerskie. Radzimy, jak zadbać o włosy zimą i otrzymać uznanie polskich kwalifikacji zawodowych. Polecamy wykład naszego kapelana, tłumaczącego jak to jest z tym „seksm po chrześcijańsku”, a także przybliżyliśmy postać inicjatora stawiania polskich szopek w przestrzeni publicznej. Poza tym w numerze m.in. wydarzenia kulturalne, recenzje książek, historia, sport i porady naszych ekspertów.

Życzymy przyjemnej lektury

Redakcja czasopisma **Moje Miasto**

JESTEŚMY NA facebooku

Wydanie jest współfinansowane w ramach funduszy polonijnych przez Konsulat Generalny RP w Monachium.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2021.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

Mecenas Andrzej Holm

– znany działacz polonijny z Mannheim, został nowym przewodniczącym Chrześcijańskiego Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Niemczech.

Andrzej Holm urodził się w roku 1979 we Wrocławiu. Od trzydziestu lat mieszka w Niemczech. Jest rzecznikiem

Rady Misyjnej PMK Mannheim i wieloletnim przewodniczącym tamtejszego Polskiego Towarzystwa Kulturalno-Szkolnego. Od roku 2010 wchodzi w skład zarządu Chrześcijańskiego Centrum. Jest członkiem prezydium Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy, przewodniczącym Naczelnej Rady Laikatu przy Rektorze PMK i członkiem Rady Konsultacyjnej przy Konsulu RP w Monachium. Wyodróżniony Odznaką Honorową „Bene Merito” przyznawaną przez Ministra Spraw Zagranicznych, w uznaniu zasług na rzecz działalności wzmacniającej pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Jest adwokatem.

26 listopada 2022 roku na zgromadzeniu walnym członków Chrześcijańskiego Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Niemczech wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli:

1. Andrzej Holm – przewodniczący
2. Ewa Zielińska – v-ce przewodnicząca
3. Ks. Damian Lewiński – v-ce przewodniczący
4. Ewa Laskowski – sekretarz
5. Ks. Bogusław Banach – skarbnik
6. Anna Wawrzyszko – członek zarządu
7. Ks. Jacek Bystron – członek zarządu
8. Ks. Łukasz Kurmianiak – członek zarządu

Chrześcijańskie Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Niemczech założono w październiku 1994 roku. Podstawowymi celemi organizacji są m.in.: wspieranie nauki języka polskiego, kultury i tradycji

polskich w Niemczech, wychowanie młodego pokolenia w duchu i w zgodzie z nauką Kościoła rzymsko-katolickiego oraz działania na rzecz przyjaźni i wymiany kulturalnej między narodem polskim i niemieckim.

Chrześcijańskie Centrum obejmuje swoim zasięgiem wszystkie polskie ośrodki parafialne w Niemczech (65). W przyparafialnym szkolnictwie, które jest integralną CHC, uczestniczy wg. najnowszych danych 5.558 uczniów i 169 wykwalifikowanych nauczycieli języka polskiego.

Siedzibą organizacji jest Concordia (Haus Concordia). Ośrodek położony jest na terenie Westerwaldu, niedaleko Siegen (Haus Concordia 1, D-57562 Herdorf – Dermbach). Chrześcijańskie Centrum jest także prawnym właścicielem Ośrodka Rekolekcyjnego „Marianum” w Carlsbergu.

Członkom nowego zarządu gratulujemy wyboru i życzymy sukcesów w działalności dla dobra Polonii w Niemczech.

Redakcja Moje Miasto

POLSKIE PARAFIE KATOLICKIE

MONACHIUM

Heßstraße 26, 80799 München
Tel.: 089/21374290

Msze św.:

- 8:30 – kaplica Misji (HeßStr. 24) – z wyjątkiem ferii szkolnych w Bawarii (nie dotyczy wakacji letnich)
- 10:00 – kaplica św. Jana Nepomucena (Ludwigsfeld – Kristallstrasse 7)
- 8:30 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach)
- 10:00 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach) – Msza święta z udziałem dzieci, z wyjątkiem ferii oraz miesięcy wakacyjnych – lipiec, sierpień i do II niedzieli września włącznie
- 12:00 – kościół św. Józefa (Josephsplatz 1)
- 13:30 – kościół św. Józefa (Josephsplatz 1) – dodatkowa na czas pandemii
- 18:30 – kościół MB Królowej Pokoju (Werinherstr. 50)

LANDSHUT

Msze św.:

- LANDSHUT – kościół św. Piotra i Pawła, Niedermaierstr.25
- w niedziele – 11:30
- środy – 18:00
- pierwsze piątki miesiąca – 18:00
- ERDING – kościół św. Wincentego Vinzenzstr.9, 85435 Erding
- w ostatnią niedzielę miesiąca – 19:00
- modlitwa różańcowa – 18:30
- FREISING – kościół św. Piotra i Pawła Ignaz-Günther-Str.6, 85356 Freising
- w niedziele – 16:30

AUGSBURG

Biuro: Thomstr. 24 B, 86153 Augsburg
tel. 08 21/3 07 49, fax 08 21/3 07 22

Msze św.:

- AUGSBURG – kościół św. Alberta Dr. Schmelzing-Str. 60
- w niedziele i święta – 10:30
- środa i piątek – 18:30

KARLSRUHE

Biuro: Südensstr. 39, 76137 Karlsruhe
tel. 0721/24654

Msze św.:

- KARLSRUHE – kościół St. Josef Eichelbergstraße 1
- sobota – 20:00

KARLSRUHE – kościół St. Elizabeth

Südensstr. 39

- niedziela – 12:00
- Baden-Baden – kościół St. Josef Lichtentalerstraße 90 A
- niedziela – 15:00

PFORZHEIM – kościół St. Franziskus

Lindenstraße 26

- niedziela – 09:00

RASTATT – kościół Zwölf Apostel

Rötttererbergstraße 14

- sobota – 17:00

ROSENHEIM

Msze św.:

- ROSENHEIM – St. Michael, Westerdorferstr. 43
- w niedziele i święta kościelne – 10:30
- Kaplica w Centrum Misji, Heilig-Geist-Str. 46
- od wtorku do piątku – 18:00
- TRAUNSTEIN – St. Josef, Salinenstr. 2
- IV sobota miesiąca – 17:00
- TRAUNREUT – Zum Heiligsten Erlöser Rathausplatz 1a
- I niedziela miesiąca – 17:00
- FREILASSING – St. Rupert, Martin-Oberndorfer-Straße 2
- II niedziela miesiąca – 17:00
- GERETSRIED – Heilige Familie, Johannisplatz 21
- III niedziela miesiąca – 16:00
- WALDKRAIBURG – Christkönig, Karlsbader Str. 1
- II sobota miesiąca – 17:00
- IV niedziela miesiąca – 15:00
- Okazja do spowiedzi pół godziny przed Mszą św.

NORYMBERGA

ks. Stanisław Stenka

Arminiusstr. 21, 90402 Nürnberg, Tel. 0911/473355

Fax 0911/3475749

Msze św.:

- w niedziele – 09:00 (Boże Narodzenie, Wielkanoc – 10:15) kościół św. Willibalda, Zengerstr. 12, 90471 Nürnberg (metro Bauernfeindstrasse)
- w niedziele – 12:00 kościół św. Józefa

Gießereistr. 2, 90489 Nürnberg

Lichtenau koło Ansbachu

- II niedziela miesiąca – 16:00

INGOLSTADT

ks. Ryszard Kazimierzczak

Gaimersheimerstr. 32, 85057 Ingolstadt

tel.: 0841 84845

Msze św.:

- Heilig-Geist-Kirche, Spitalstr. 4
- w niedziele – 10:00
- w dni powszednie 18:00

Gmina Weissenburg Kościół - Willibald-Kirche

- II i IV niedziela miesiąca – 12:45

STUTTGART

o. Jan Zübel

Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart

tel.: 0711 5852914

Msze św.:

- STUTTGART – kościół św. Tomasza, Falchstr. 9, 70378 Stuttgart
- w niedziele i święta – 10:30
- środy – 18:30
- pierwszy piątek miesiąca – 18:30, spowiedź - 18:00
- piątki (Wielki Post, maj, październik) – 18:30

BÖBLINGEN – kościół św. Marii, Berliner Str. 14

71034 Böblingen

- w niedziele i święta – 12:30
- czwartki - 18:30
- pierwszy czwartek miesiąca spowiedź - 18:00

TÜBINGEN – kościół św. Pawła, Johannes-Reudlin-Str. 3

72076 Tübingen

- w niedziele i święta – 15:00
- piątki - 19:00
- spowiedź pierwszopiątkowa - 18:30
- KIRCHHEIM – kościół St. Ulrich, Lindachallee 29, 73230 Kirchheim
- I, III i IV niedziela miesiąca – 18:00
- II i IV niedziela miesiąca – 12:30

BACKNANG – Kościół Christ König, Marienburger Str. 5, 71522

Backnang

- w niedziele – 15:30

LUDWIGSBURG

ks. Eugeniusz Bartnik

Moldaustr. 20, 71638 Ludwigsburg, tel. (07141) 893369

Msze św.:

- Kościół st. Elizabeth, Moldastr. 20
- w czwartki – 19:00
- w piątki i soboty – 18:30
- niedziele – 10:15
- HEILBRONN – NECKAGARTACH kościół św. Michała, Liebermannstr. 18
- niedziele – 12:30

REGENSBURG

o. dr Józef Maziarz

Plattlinger Str. 6, 93055 Regensburg

tel.: 0941 79 44 78

Msze św.:

- kościół pw. Mater Dolorosa, Hoher Kreuz Weg 9
- 93055 Regensburg
- w niedziele i święta – 10:30

ROTTWEIL

ks. Wiesław Soja

Krummer Weg 17, 78628 Rottweil

tel.: 0741 20966590

Msze św.:

- ROTTWEIL – kościół Christi Auferstehung, Krummer Weg 41, Rottweil
- w niedziele – 9:15

TUTTILINGEN – kościół Maria Königin, Bergstr. 61, 78532

Tuttlingen

- w niedziele – 12:00

BALINGEN – kościół Hl. Geist, Paulinenstraße, 72336

Balingen

- w I sobotę i IV niedzielę miesiąca – 16:00

NAGOLD – kościół St. Petrus u. Paulus Moltkestr. 2, 72229

Nagold

- w I, III i V niedzielę miesiąca – 17:00

LOBBURG – kościół St. Martin, Obere Schulstr., 72290

Loßburg

- w II sobotę miesiąca – 17:00
- w IV sobotę miesiąca – 19:00

FREYSTADT

Msze św. po polsku:

FREYSTADT – Wallfahrtskirche Maria Hilf, Allersberger Str. 33

o. Bartymeusz Trąbecki, www.kirche-freystadt.de

- 08.01, 22.01, 05.02, 19.02, 05.03, 19.03.2023 – 11:30

60-lecie Duszpasterstwa

Księdza Witolda Broniewskiego

Jubileusz jest zawsze okazją do świętowania, ale też okazją do refleksji nad życiem człowieka – refleksją nad kondycją człowieka na ziemi. Już samo słowo jubileusz pociąga za sobą rozmyślenia o przemijającym czasie. W roku 2022 szacownym Jubilatą był ks. Witold Broniewski, który obchodził 60-lecie duszpasterstwa. Powołanie kapłańskie jest szczególnym rodzajem poświęcenia. Jest zawierzeniem się Bogu, ale też posłannictwem drugiemu człowiekowi. U księdza Broniewskiego zawoocowało to jeszcze szerokim kontekstem społecznym, kulturowym i filozoficznym. Całe swoje życie Jubilat poszukiwał inspiracji w sztuce i literaturze. Sam też tworzył, pisał eseje i utwory publicystyczne. Jest autorem prac głównie filozoficznych. Wydał m.in. „Conditio humana” (niem.), „Szkice o człowieku”, „Poszukując Betlejem”, „Edyta Stein – obecna i bliska”, „O dialogu, kulturze, tożsamości. Eseje”. W publicystyce tematem jego prac jest zagadnienie „teorii emigracji”, kondycji ludzkiej oraz sztuki i piękna. Zaangażowany w działania społeczne mające na celu budowanie pomostu historyczno-kulturowego pomiędzy Polakami a Niemcami, stał się orędownikiem dialogu.

Ks. Witold Broniewski urodził się 3 lutego 1935 roku w Lubaszku koło Czarnkowa.

Ks. Witold Broniewski jest inicjatorem akcji stawiania Żłóbków Bożonarodzeniowych w przestrzeni publicznej w różnych krajach Europy.

Foto: PMK Karlsruhe

Młody Witold miał 15 lat kiedy przeżył przesiedlenie do Niemiec. Rodzina Broniewskich zamieszkała początkowo w Westfalii, a następnie w Badenii-Wirtembergii, w Stuttgarcie. Droga duchowa wiodła młodego wówczas Witolda w stronę kolejnej wielkiej zmiany życiowej – podjął niezwykle doniosłą decyzję, podyktowaną powołaniem duchowym – postanowił zostać księdzem. Rozpoczął studia na wydziale teologii i filozofii w Rzymie. Na księdza został wyświęcony 28 listopada 1962 roku w Rzymie. Po święceniach kapłańskich, jako członek Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej, przebywał jako kapłan we Francji, Włoszech i USA. Do Stuttgartu powrócił w 1973 roku. Pracował wtedy jako nauczyciel religii w Ambrosianum w Bad Cannstatt oraz Parafii Heilig Kreuz. Od sierpnia roku 1980 był nauczycielem religii w Szkole Pedagogicznej oraz w Waldorfschule w Kräherwald w Stuttgarcie. W 1986 roku został inkardynowany do diecezji Rottenburg-Stuttgart. Przez wiele lat był tam duszpasterzem Polek i Polaków. Rok 1992 przyniósł księdzu Broniewskiemu mianowanie przez biskupa Waltera Kaspera – został duszpasterzem Parafii Herz-Jesu w Stuttgarcie. W tym czasie był też wykładowcą w Missio-Kurs i Kolping-Kolleg w Stuttgarcie. Jego zaangażowanie w proces nauczania dorosłych stało się niezwykle istotnym elementem jego działalności. Był zaangażowany w organizację pielgrzymek i wycieczek edukacyjnych. Praca z dorosłymi, towarzyszenie im w drodze życiowej, duchowej, intelektualnej, kształtowanie współczesnego modelu życia opartego równocześnie o głębokie korzenie historyczno-kulturowe stało się jego drugim posłannictwem. Stał się człowiekiem szeroko pojętego dialogu. Był współzałożycielem i wieloletnim przewodniczącym Polskiego Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego w Badenii-Wirtembergii – organizacji skupiającej wokół siebie Polaków spragnionych kontaktów z ojczyzną. Działalność ks. Broniewskiego w PSSK była sceną dyskusyjną, miejscem wystaw artystycznych, odczytów, koncertów, akcji artystycznych, intelektualnych spotkań itp. Rok 1995 zaowocował w Zakopanem nową ideą, stawianiem dużych żłóbków w przestrzeni

Ks. Witold Broniewski – ksiądz katolicki, profesor, pisarz, wykładowca, animator kultury, dobry duch i opiekun polskiej diaspory w Niemczech.

publicznej: „Dworcowe akcje żłóbkowe” (jak również lotniska, ratusze, szpitale – przestrzeń publiczna w wielu miastach w Niemczech i Europie). Idea współczesnej ewangelizacji połączonej z szeroką refleksją społeczno-filozoficzną. Prosta i genialna idea wyjścia z ewangelizacją do człowieka „w drodze”. Niemal każdy zatrzyma się na chwilę, by skonfrontować się z myślą o Bogu, z myślą o własnym życiu, miejscem człowieka na ziemi. Quo vadis? Dokąd zmierzasz współczesny człowiecze? Zawsze spotkaniem tym towarzyszyły wymiany myśli, występy zespołów, spotkania itp., co znalazło echo w publikacjach książkowych i w czasopiśmie. Akcja jest kontynuowana od wielu lat przez Stowarzyszenie Krzewienia Języka, Kultury i Tradycji Polskiej przy Polskiej Parafii Katolickiej w Schwäbisch Gmünd.

Przy okazji tak wspaniałego jubileuszu życzymy księdzu Witoldowi Broniewskiemu zdrowia i sił twórczych. Dziękujemy Ci, szacowny Jubilate, za wiele wspaniałych inspiracji i wspólnych przeżyć.

Małgorzata Piegsa, Witold Szrek

Redakcja Mojego Miasta przyłącza się do życzeń, dziękując księdzu Witoldowi Broniewskiemu za jego wieloletnią działalność polonijną.

Ze względu na pandemię rozkład mszy może ulec zmianie. Prosimy informować się bezpośrednio w parafiach.

Tak się pomagają!

„Zamiast czekolady, dzieci z ugandyjskiej szkoły otrzymały cysternę na wodę.” – mówi Gabriela Ziegler z Monachium, wspierająca potrzebujących w Afryce.

Afryka – dla jednych safari, wielka przygoda, a dla mnie coś, co odmieniło moje życie o 180 stopni. Nigdy nie planowałam tego, ani o tym nie marzyłam, żeby pomagać w Afryce. To los zdecydował za mnie.

Sześć lat temu podczas urlopu w Ugandzie trafiłam do szkoły w wiosce Ruhija i uczniowie odstawili dla mnie takie show, że poczułam się jak królowa! Nie chodziło im o jakieś pieniądze, jak w niektórych masajskich wioskach, gdzie wszystko robione jest pod publikę. Te dzieciaki zrobiły to, bo chciały pokazać swoją radość życia, swoją pogodę ducha, mimo że naprawdę nie miały niczego. Od dyrektora szkoły na skrawku papieru otrzymałam adres mailowy szkoły, w razie gdybym chciała utrzymywać z nimi kontakt.

Po powrocie do Monachium nie mogłam przestać myśleć o tej szkole i zaczęłam opowiadać o tym znajomym i przyjaciółom. Chciałam nazbierać parę groszy na słodycze, na zwykłą czekoladę dla tych dzieciaków. Mój plan spotkał się z aprobatą wielu osób. Zauważyłam, że chcą pomagać, ale nie wiedzą, jak i gdzie to zrobić.

I tak sześć lat temu, zamiast czekolady, uczniowie ugandyjskiej szkoły otrzymali plastikową cysternę na wodę deszczową, by nie musieli codziennie chodzić po nią ponad dwa kilometry. Nie jest to łatwe, ponieważ po wodę idzie się tam z górki, ale wraca się, z pełnymi kanistrami, pod górkę. Sama pokonałam tę trasę i padłam, więc wiem, przez co te dzieciaki przechodzą, kiedy brakuje wody!

Po tym pierwszym udanym projekcie ludzie zauważyli, że to rzeczywiście ma sens i że ta pomoc naprawdę tam dotarła, więc zaczęli pytać, jak mogą pomagać dalej.

Po konsultacji z dyrektorem postanowiliśmy wybudować nowe klasy, ponieważ stare miały ściany z mułu i trzciny cukrowej, zamiast podłogi było zwykłe klepisko, a dzieci pisały na kolanach, ponieważ ławki zastępowały dwa wbite w ziemię kołki i poprzeczna deska. Wybudowanie nowych dziesięciu klas zajęło nam prawie dwa lata, ale udało się i skończył się wreszcie problem z kurzem i z pchłami. Uczniowie mają teraz wygodne ławki i okna w klasach.

Następnym projektem było wybudowanie sierocińca dla dzieci, w którym mogliby też nocować uczniowie mieszkający daleko od szkoły. Po sierocińcu przyszła kolej na toalety, szkolną kuchnię, pokój nauczycielski i bibliotekę.

W międzyczasie skontaktowali się ze mną wolontariusze z Ruandy, których odwiedziłam podczas kolejnego pobytu w Afryce. Również tam rozpoczęliśmy projekt pomocowy. Prowadzimy w Ruandzie bibliotekę, do której przychodzą dzieci, których rodziców nie stać na opłacenie szkoły. Dwóch wolontariuszy codziennie prowadzi zajęcia, żeby maluchy poznały chociaż podstawy angielskiego. Oprócz tego staramy się tam organizować, przynajmniej parę razy w miesiącu, śniadania dla dzieci, żeby mogły napić się ciepłego mleka czy zjeść kromkę chleba.

Szukamy również opiekunów online dla dzieci. Dzięki takiej adopcji na odległość mają one opłaconą szkołę, materiały szkolne, ubrania.

Zostaje też trochę pieniędzy na żywność dla rodziny. Obecnie sponsorujemy 25 dzieci w Ugandzie i 40 w Ruandzie.

Podczas każdego mojego pobytu w tych krajach kupujemy i rozdajemy jedzenie dla najbardziej potrzebujących rodzin. W Ruandzie opłaciliśmy ubezpieczenia zdrowotne dla ponad 200 rodzin, dzięki czemu mogą one korzystać z bezpłatnej opieki lekarskiej, co w takich właśnie krajach jest bezcenne.

Podczas pandemii i lockdownu zakupiliśmy ponad 6 ton jedzenia dla najbardziej potrzebujących, ponieważ rządy tamtych krajów nie kwapią się z pomocą. Niedawno podczas ulewnych deszczy ludzie stracili swoje domostwa, więc w tej sytuacji również staraliśmy się pomóc,

przede wszystkim zaopatrując poszkodowanych w żywność, a także wspierając ich w naprawie zniszczonych domostw.

Jestem w naszych sponsorowanych wioskach raz lub dwa razy do roku, żeby zobaczyć postępy i skontrolować, czy rzeczywiście pieniądze zostały spożytkowane we właściwy sposób. Dotychczas jeszcze się nie zawiodłam. Dzięki pomocy i wsparciu wielu osób mogę kontynuować tę pomoc w rejonach zapomnianych przez rządy.

Zapraszam na stronę Hope&Future na Facebooku. Tam, obok relacji z Afryki, jest kontakt dla pragnących się do nas przyłączyć.

Gabriela Ziegler

Dalsze losy zapomnianego grobu Jana Biczycykiego, twórcy kultury polskiej, zmarłego w Monachium 18 lutego 1996 roku.

Redaktor Bogdan Żurek, w numerze 06 (93) listopad/grudzień 2022, zamiast swojego stałego felietonu, przypomniał postać Janka Biczycykiego, aktora, reżysera, pedagoga i losy Jego „zapomnianej mogiły”. Piszę w cudzysłowie, bo były dwie osoby, które o tym grobie nigdy nie zapomniały. Życie każdej z owych osób grało jednak swoją nutkę i nie zawsze od nich zależało, czy mogą jeszcze poświęcić troszkę czasu Jankowi i odwiedzaniu Go na cmentarzu Waldfriedhof. To się zmieniło wobec dramatycznego zakrętu historii. Grobowi groziła likwidacja.

Drodzy Czytelnicy i Przyjaciele Mojego Miasta, chciałabym tą drogą poinformować Was o faktach i dalszych dziejach ratowania grobu Janka Biczycykiego.

Nie była to sprawa prosta i decyzje, które musiałam podjąć, nie były i dalej nie są ani łatwe, ani popularne. No właśnie. Bo chodzi o pieniądze. Cóż, o tym też muszę wspomnieć.

Po kontakcie z administracją cmentarza dowiedziałam się, że grobu Janka z czysto formalnego względu już NIE MA! Na moje: jak to? Uświadomiono mi, że owszem Janek jest, ale Jego grób pozostaje w dyspozycji cmentarza i może zostać przejęty-kupiony przez każdego, kto o to wystąpi! Miejsce pochówku

jest ślicznie położone i może zostać wykupione przez każdego. Na moje rozpacliwe: to co ja mam zrobić? Uprzejma pani poradziła, musi pani „kupić” to miejsce i to szybko. Podpisałam umowę natychmiast, nie myśląc o kosztach. Sprawa była zbyt poważna, by o nich myśleć; zapożyczyłam się.

Na powyższym jednak sprawa się nie kończy. Przepiękna kapliczka ze strapionym Jezuskiem stojąca u węzłowania grobu Janka, wymaga gruntownej odnowy. Podobnie jak i cała mogiła. Zamierzam ufornować grób i obsadzić bluszczem, tak samo jak to przed laty zrobił po raz pierwszy Janek Kozak ze swoją małżonką Grażyną, wspólni przyjaciele Janka Biczycykiego i moi.

Od czego mamy przyjaciół!

Wszystkim wokół żaliłam się, jak to ślady polskiej kultury w Niemczech giną w niepamięci przeszłości i dla naszych dzieci nie zostaje już nic. Na moje joczenie pojawił się odzew. Przypadkowy znajomy z Bielska-Białej, pracujący w Zwiesel (Dolna Bawaria) Łukasz

Kapliczka z wezwaniem do pilnego sta- wienia się w administracji cmentarza.

Zieleźnik, przyjechał do mnie, aby oglądnąć kapliczkę. Na koniec powiedział po prostu: zbuduję ci taką samą kapliczkę z drewna modrzewiowego. Następnie mieszkaniec Monachium, Adam Biela, ofiarował mi swój czas i zobowiązał się zakonserwować samą figurkę Jezuska Frasobliwego, a rodziny monachijczyk z Sendling, Andreas Roßnegger, będzie odnawiał tabliczkę nagrobną i pomagał ukształtować nową mogiłę.

Pozostaje sprawa długu i paru innych, sądzę niewielkich, finansowych obciążeń. Mam nadzieję, że i te przeszkody z pomocą Ludzi Dobrej Woli pokonamy.

Moim zamiarem jest, ponieważ nie jesteśmy wieczni, przekazać grób Janka Biczycykiego w administrację polskiego Państwa, tak aby Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP opiekowało się nim i by już nigdy nie groziła mu likwidacja.

Gabriela Mądry
Monachium, Grudzień 2022
(kontakt przez redakcję MM)

Od redakcji: O dalszych losach grobu Jana Biczycykiego będziemy informować.

Ten sam

Były to stare czasy, za rządów Iwana Groźnego. Tych, których Moskwa do niewoli pobrała – czytamy w „Gawędach” Zygmunta Nowakowskiego – w sadzili do kotłów, pod którymi palił się ogień i nalawszy wody po kolana, gotowała żywcem (...) i ponacinawszy wzdłuż brzucha i całe ciało w gęstych odstępach, najohydniej darła z nich pasy.

W 1879 roku przed polskim wojskiem skapitulowała twierdza Połock. W obrębie zamku znaleziono poszarpane ciała polskich żołnierzy. Gdy ich Moskwa dopadła, zawłókszy ich do zamku, w najokropniejszy sposób rozszarpała na sztuki. Stare dzieje? Przenieśmy się w nowsze czasy. Konfederacja Barska. Na kresach Rzeczypospolitej broni się przed Moskalami niewielkie miasteczko, nomen omen, Berdyczów. Gdy zamilkła z braku prochu ostatnia konfederacka armata, wysłano list do moskiewskiego generała Kretecznikowa z propozycją kapitulacji. Ten odpowiada: „Aby się na łaskę Najjaśniejszej Imperatorowej zdali, a ona zapewnia, że w pełni zażywać będą bezpieczeństwa życia i mienia”. Do moskiewskiego obozu udała się delegacja z Pułaskim i zażądała, by warunki kapitulacji spisane zostały i podpisane przez generała. Wbrew umowie, delegatów Pułaskiego i opuszczających miasteczko konfederatów aresztowano. Tych, którzy próbowali się buntować, rozebrano do naga i związanych bito knutem. Znaczną część

LISTY Z BERDYCZOWA

Krzysztof Dobrecki

wysłano pośpiesznie kibitkami na Sybir. Ksawery Kozicki i pięciu innych, rozebrani do naga, otrzymali po osiemset knutów, wyrwano im następnie nozdrza, powypalano szubienice na czołach, nałożono kajdany i zesłano na Sybir.

Jeszcze bliżej... Rzeź Pragi pamiętacie? Pijani moskiewscy żołnierze nie oszczędzili nikogo, nawet kobiet, starców i dzieci. Jan Kiliński, bohater insurekcji, tak wspomina w swoim pamiętniku: „Na Pradze Moskałe bez pardonu matki i małe dzieci rżnęli i na bagnety biorą i rzucają na ulicę. Matki nie dość, że zabito, ale je po ulicach gołe rozkładali i między nogi piki wtykali tak dalece, że im gardłem wylazły. Inne w ogień wrzucano i żywcem palono.”

A już całkiem niedawno... Operacja polska NKWD. Szef tej zbrodniczej organizacji (starszy kolega Putina) Jeżow wydał rozkaz rozpoczynający „operację”. Aresztowaniu podlegają – czytamy w rozkazie – ujawnieni w trakcie śledztwa i dotychczas nie odszukani najaktywniejsi członkowie POW, według załączonej listy, wszyscy pozostali w ZSRR jeńcy wojenni wojska polskiego, uciekinierzy z Polski, emigranci polityczni, najbardziej ak-

tywna część miejscowych, nacjonalistycznych elementów z polskich regionów. Wszystkich aresztowanych dzielić na dwie kategorie. Pierwsza podlega rozstrzelaniu. Druga kategoria podlega karze więzienia lub obozu na okres od 5 do 10 lat.

Wszyscy znają Katyń. Mniej zapewne słyszeli o więzieniu „Brygidek” we Lwowie. Był to budynek po starym klasztorze i mieścił się przy ulicy Kazimierzowskiej. W zatłoczonych do granic możliwości celach NKWD zgromadziło około 4000 więźniów. Po ataku Niemiec na ZSRR, okupowany przez Sowietów Lwów znalazł się w pobliżu frontu. Wojska rosyjskie rozpoczęły paniczny odwrót. Wraz z wojskiem uciekać zaczęło NKWD. Przed ucieczką przystąpiono do likwidacji więzienia. Więźniów wyprowadzano na dziedziniec i rozstrzeliwano. Niemcy byli jednak coraz bliżej. NKWD zaczęło zabijać więźniów bezpośrednio w celach. Początkowo strzelali z pepesz, kiedy czasu było jeszcze mniej, wrzucano do celi granat i zamykano drzwi.

Przepraszam, że w Nowym Roku nie wspominał o Czajkowskim, Puszkinie, Bałecie Wielkim i Chórze Aleksandrowa, o słowiańskiej duszy. Chcę tylko, widząc Buczę i inne miasta, przypomnieć Wam, Kochani, to, co wyraził swoimi słowami Marian Hemar:

Pamiętaj, że to był ten sam
Nieprześlagnany, krwawy cham
Ten sam despota azjatycki

I, wydaje mi się, nigdy za dużo przypomniania.

Emilian Kamiński

Nigdy słowo
nie było dla mnie
tak ważne jak wtedy

Po długiej chorobie płuc, 26 grudnia 2022 r. w wieku 70 lat, zmarł aktor Emilian Kamiński.

W Warszawie miał swój Teatr „Kamienica”.

W latach 80. grał też w powołanym w stanie wojennym zakonspirowanym „Teatrze Domowym”.

Bardzo cenił osobę ks. Jerzego Popiełuszki, o czym szczerze opowiedział 5 lat temu

Jarosławowi Wróblewskiemu na lamach 2 numeru biuletynu Muzeum

Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL „Rakowiecka 37”.

Przytaczamy poniżej fragmenty tych wspomnień.

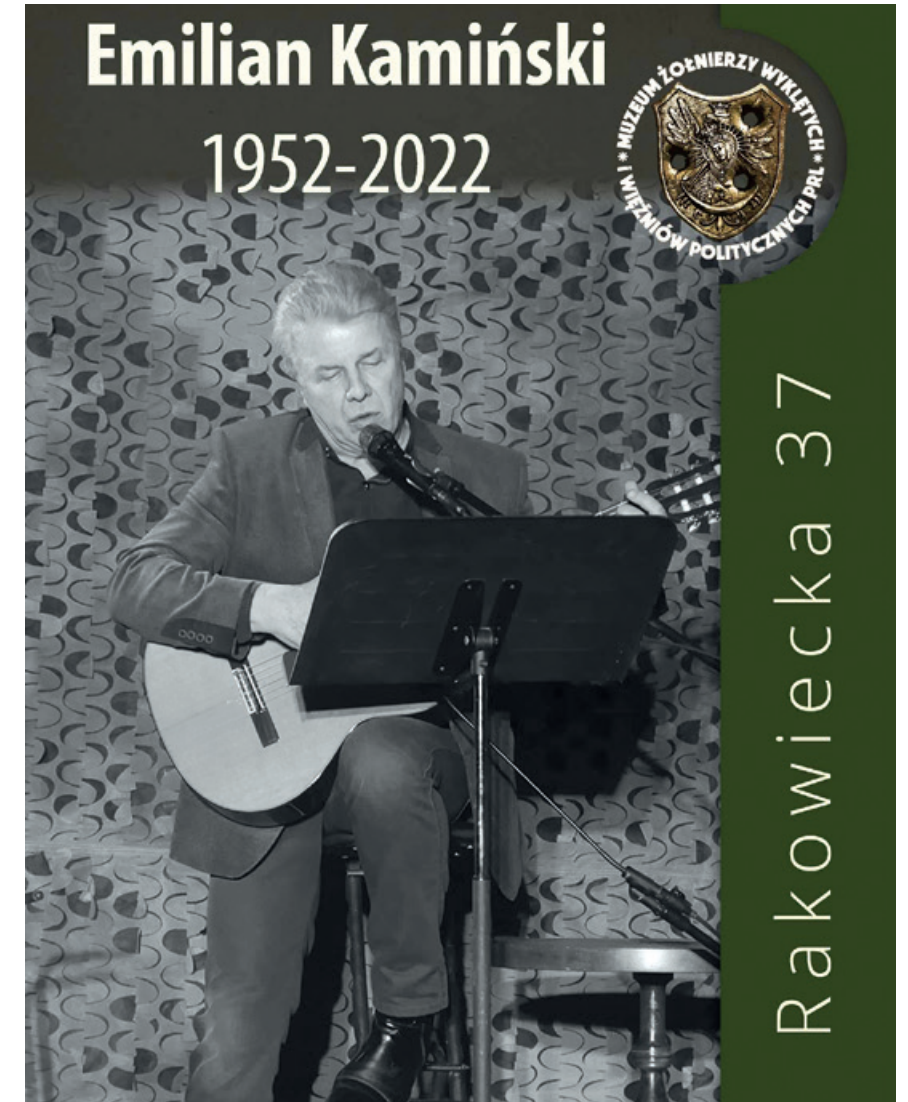
Nigdy słowo nie było tak ważne jak wtedy

Pracowałem w Teatrze Ateneum i Narodowym. Koledzy z Powszechnego zadzwonili, że chcą się ze mną spotkać. Tam była Ewa Dałkowska, Maciek Szary i nieżyjący już Andrzej Piszczatowski. Powiedzieli, że zakładają Teatr Domowy i czy się do nich nie przyłączyć? Nie zastanawiałem się nawet dwóch sekund i powiedziałem: - Tak! Oni powiedzieli, że to jest niebezpieczne, a ja, że pasuje mi to. Byłem tak szczęśliwy, że mi to zaproponowali. Zaczęliśmy próby. Teksty tego spektaklu poetyckiego były oparte na twórczości internowanych, były też piosenki Jana Krzysztofa Kelusa i Jacka Kaczmarskiego. Pierwszy spektakl – „Przywracanie porządku” – pokazywał życie zamkniętej w jednej celi czołówki internowanych i ich odbiór rzeczywistości.

Premiera odbyła się 1 listopada 1982 r. w mieszkaniu Ewy Dałkowskiej, w bloku na Ursynowie. To było zamknięte spotkanie, na wzór występów w czasie okupacji. Miałem gitarę i gdyby wpadła bezpieka, mieliśmy udawać, że jesteśmy np. na urodzinach i wtedy miałem grać piosenki do tańca czy wspólnego śpiewania. Szczególnie dobrze wspominam II spektakl Teatru Domowego, pokazujący stan wojenny, ale jakby bardziej w sposób satyryczny i przez to terapeutyczny. Dużo śmiechu na nim było. Wtedy była śpiewana „Zielona wrona”, mówiony słynny dziś wiersz na Jaruzelskiego „Bluzg”, czy skecz o milicjantach przygotowany na podstawie ich rozmów przez krótkofalówki i samochodowe radiostacje. Ktoś ich nagrał i nam to dostarczył.

Nigdy słowo nie było dla mnie tak ważne, jak wtedy – tak bym podsumował ten czas. Ten teatr nie miał swojej sceny. Ludzie byli ściśnięci w pokoju. Było ciasno, więc stali albo siedzieli, gdzie kto mógł. Spektakl trwał dobre ponad godzinę i kończył długimi rozmowami do rana, bo obowiązywała przecież godzina policyjna. To był niezapomniany czas.

Emilian Kamiński 1952-2022

Rakowiecka 37

„Mały konspirator” od ks. Jerzego

Teraz powiem, co było dla mnie najważniejsze z czasów Teatru Domowego. Mieliśmy kiedyś próbę i spektakl w mieszkaniu blisko pomnika Lotnika na Ochocie. Na próbie podszedł do mnie ks. Jerzy Popiełuszko i przywitał się: - Jestem Jerzy, jestem księdzem. Opowiedziałem: - A ja jestem Emilian i jestem aktorem. Powiedział mi, że wie kim jestem. Zaproponował, żebyśmy zajrzało do niego na plebanię „bo trzeba się troszkę podszkolić”. Tak powiedział... „podszkolić”. On uczył mnie na plebanii, jak się zachowywać podczas przesłuchań. Nawet dał mi taką małą książeczkę „Małego konspiratora”. Byliśmy po imieniu. On to zaproponował. Na plebanii strasznie biednie mieszkał, miał tam taki pokoiczek. Dostałem od niego dużo pięknych rzeczy – w sensie intelektualnym i duchowym. To był duchowo bardzo mocny człowiek o wielkiej, niemal kruchej, delikatności.

„Masz służyć”

Wspominam rozmowy z nim... Ksiądz Jerzy nauczył mnie podstawowej sprawy w moim życiu: kiedy przyszedłem do niego taki rozgorączkowany, że nie zrobię żadnej kariery w tym aktorskim zawodzie, że mnie dopadną, bo jestem w opozycji, że to wszystko w cholerę, a ja bardzo chciałem mieć rodzinę i dzieci. Wtedy popatrzył na mnie, pomilczał i powiedział: - Emilian, czym ty się przejmujesz, nie przejmuj się tak sobą, ja to rozumiem, ale ty się tak sobą nie przejmuj. Zapytałem go wtedy: co mam robić? - Masz służyć – odpowiedział. - Ale jak służyć? - zapytałem. - Ja słu-

wielu kapłanów służy, wielu ludzi służy innym, święty Franciszek służył, Jezus służył. Zobacz – to są wszystko ci, którzy służyli. Zastanów się – powiedział mi.

On przewidywał, że go zabiją. Mówił: - Ja wiem, że mnie zabiją. I martwił się o matkę: - Żeby tylko ta gołąbka nie cierpiała. Tak nazywał swoją matkę, ona była dla niego jak świętość. Mówił o niej bardzo czule. W Teatrze Domowym jego obecność była dla mnie bardzo ważna. Wiedział, że ma wielu wrogów. Nie mogłem uwierzyć w jego śmierć, a przed śmiercią był przecież torturowany.

Mam w teatrze taką kapliczkę, która jest Księdzu Jerzemu poświęcona, gdzie z nim rozmawiam. Czuję w życiu opiekę ks. Jerzego, choć nie chodzę do kościoła. On mi pomógł w tworzeniu teatru – i pomaga do dziś.

Patriotyzm jest w sercu

W moim Teatrze „Kamienica” są spektakle misyjne, wypływające w dużej części z tamtych idealów. Patriotyzm jest w sercu. Nie mogłbym mieszkać za granicą. Polscy chłopci, przymusowo wcielani do rosyjskiej armii i wysyłani gdzieś do Azji, umierali na chorobę powodowaną tęsknotą za krajem. A ksiądz Jerzy? Żyje, codziennie się z nim witam. Jak mam problem, to idę do mojej kapliczki w teatrze, spuszcza głowę i słucham.

Opracował: Jarosław Wróblewski
Foto: Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL

August II Mocny

i gwiazda polskiego Orderu Orła Białego

Jolanta
Helena
Stranzenbach

dawał radę. „Gdy August pił, cała Polska była pijana” – brzmiało popularne powiedzenie. Jego niemal nieustanne bale, jarmarki, wyścigi zwierząt, maskarady i festiwale strzeleckie (około 60 rocznie) przeszły do legendy.

Grünes Gewölbe

August II był wielkim mecenasem sztuki. Sprowadził do Drezna artystów, którzy stworzyli ze stolicy Saksonii metropolię nazywaną nadłabską Florencją (Elbflorenz). Przyciąga ona wciąż turystów z całego świata. Już od XVI w. w zachodniej części rezydencji drezdeńskiej przechowywano kosztowności i tajne dokumenty. Skarbiec Zielone Sklepienie zawiera jedną z najbogatszych kolekcji klejnotów w Europie. Zbiory te cieszą zwiedzających już od roku 1724, kiedy to August II urządził „izbę cudów” (Wunderkammer) – wystawę zajmującą dziewięć pomieszczeń pomalowanych na kolor malachitowy. Po II wojnie światowej skarbiec i galerie obrazów z Drezna wywieziono do Związku Radzieckiego, ale w roku 1958 część z nich została zwrócona władzom NRD.

Klan Remmo

Za rabunek kosztowności ze skarbcza w Dreźnie przed sądem stoi obecnie sześciu młodych mężczyzn. Sprawcy pozostawili po sobie ogromne szkody. Poza zniszczeniami bezpośrednio wynikającymi z kradzieży, doliczyć trzeba ponad milion euro za podpalony garaż podziemny, w którym złodzieje porzucili auto użyte do napadu. Bandyci żyją oficjalnie ze świadczeń socjalnych, mają niemieckie paszporty, ale pochodzą ze znanego klanu arabskiego liczącego w Berlinie ok. tysiąca osób.

Rodzina ta wyspecjalizowała się w rozbojach, włamaniach do banków, handlu narkotykami i bronią. Jej członkowie nie są tak romantyczni jak August Mocny. W wywiadach dla mediów otwarcie mówią, że niewierne partnerki należy karać wbijając im nóż w szyję.

Skok na skarbiec w Zielonym Sklepieniu został poprzedzony kradzieżą dokonaną przez trzech członków rodziny Remmo, słynnej stukilogramowej złotej monety „Wielki Liść Klonowy” (Big Maple Leaf) wartej 3,75 mln euro. Złodzieje dokonali tego w marcu 2017 r. z Muzeum Bode w Berlinie. Niestety moneta została przetopiona, pieniądze zainwestowane w nieruchomości i przelane za granicę.

W operacji odzyskania drezdeńskich klejnotów w Berlinie, berlińska policja nie brała udziału, gdyż krążą pogłoski, że klany przetrwały w jej strukturze i struktury sądowe. Dlatego drezdeńskie organy ścigania wolały działać na własną rękę. Refleksja z tego wynika smutna – bezcenne dzieła sztuki nie mogą liczyć na właściwą ochronę, dlatego tracimy je często bezpowrotnie.

Seks po chrześcijańsku

Jednym z tematów *Drogi Synodalnej* Kościoła w Niemczech, wywołującej wśród wiernych wiele emocji, a ze strony innych Kościołów lokalnych ostry sprzeciw, jest tzw. nowa moralność seksualna. To powód, by tej tak głęboko sięgającej w istotę człowieka i w jego egzystencję rzeczywistości poświęcić nieco miejsca na naszych łamach.

Seksualność traci swój specyficznie ludzki sens, jeżeli zostaje zredukowana do sfery popędu i pożądania, gdy rozumiana jest tylko w kategorii głodu i łaknienia. Jako cielesny język miłości należy ją ujmować według modelu interpersonalnej komunikacji. W przeżywaniu seksualności istnieje istotna różnica, czy ma się jedynie „seksualnego

Ks. dr hab. Jerzy Grześkowiak

Jeżeli odrzuca się to „całościowe widzenie seksualności” i w intymnym spotkaniu idzie tylko o przeżycie cielesnej rozkoszy, to cała sfera płciowości zostaje sprowadzona do kierowanego popędem seksu. Według nauki chrześcijańskiej ludzka płciowość i uzdolnienie do aktów seksualnych jest cennym, ale łatwym do zranienia darem, który swój rozwój i spełnienie znajduje w osobowym spotkaniu. Ta sfera musi być przeniknięta czcią i respektem wobec siebie samego i osoby drugiego człowieka. Jeżeli seksualne pożądanie wplecione jest w osobową, trwałą i zobowiązującą do wierności relację, to miłość mężczyzny i kobiety zmienia seksualne przeżycia, ponieważ odtąd nie ma żadnego „posiadania” („mam żonę”, „mam męża”, „mam kogoś”, „pożądaj kogoś”, „on/ona mnie posiada, mnie pragnie”), lecz jest dar osobistego oddania się. „Mam partnera” nie dla mnie, bo ten drugi jest „miłowany”, czy nawet w dobrym sensie tego słowa „pożądany”, jako ten, któremu mogę się oddać i którego oddanie się przyjmuję.

Seksualność jest darem Boga. Bo to Bóg w swym akcie stwórczym powołał człowieka („stworzył mężczyzną i niewiastę” – Rdz 1,27) do miłości, i to miłości płodnej, a miłość oznacza dar z siebie, ofiarowanie siebie całego – także w darze ciała. Co więcej, zostaliśmy stworzeni na „obraz i podobieństwo Boże”, z czego wynika nienaruszalna godność człowieka. Ta godność „dzieci Bożych” wyklucza możliwość, by ktoś do czegoś używać, na przykład by jeden człowiek wykorzystywał drugiego do zaspokojenia seksualnych pożądań. Taka jest logicznie uzasadniona argumentacja chrześcijańska. Dotyczy jednak nie tylko wyznawców Chrystusa, gdyż ma ona charakter uniwersalny. Bo nawet bez odwoływania się do religii, a opierając się jedynie na argumentach płynących ze zdrowego rozsądku, można wykaazać, że pełna aktywność seksualna winna mieć miejsce tylko we wspólności małżeńskiej. Wielkim błędem jest zatem swoboda seksualna młodzieży albo związki seksualne poza relacjami małżeńskimi, gdyż to pociąga za sobą bardzo negatywne ważne konsekwencje. Każdy człowiek nosi w sobie tęsknotę za głęboką miłością i za własną rodziną. Wczesne rozpoczęcie życia seksualnego, odłączenie seksu od miłości i częsta zmiana partnerów – to wszystko uniemożliwia doświadczenie prawdziwej miłości i minimalizuje szansę realizacji wartości rodzinnych.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Wszecobecny współcześnie w przemyśle rozrywkowym, w czasopiśmie i w literaturze, i z niezwykłą mocą propagowany kult seksu może sprawiać złudne wrażenie, że jego propagatorzy służą zaakcentowaniu doniosłości i godności ludzkiej seksualności. W rzeczywistości jest to jednak deprecjonowanie i hańbienie tej ważnej sfery egzystencji człowieka, sprowadzanie jej do roli „artykułu konsumpcyjnego”, którym można się posługiwać dowolnie, w dowolny sposób, przy pomocy dowolnego partnera, traktowanego jako „przedmiot”, a nie jako osobowy podmiot.

Akt seksualnego zjednoczenia mężczyzny i kobiety to niewątpliwie jedna z największych ekstatycznych przyjemności danych przez Boga człowiekowi, i z tej racji dla wielu to nawet „symbol duchowego zjednoczenia z Bogiem”. Pragnienie seksualnego zespolenia nie jest wyrazem zwierzęcego instynktu. Takim może się jednak stać, jeżeli traktuje się je jako zwykłą zmysłową przyjemność bez więzi duchowej i emocjonalnego podłoża. W tym przypadku uaktywnione zostaje jedynie „ciało materialne”. A przecież prawdziwie miłosny akt seksualny uaktywnia również „duchowy wymiar ciała” i przynosi głęboką wewnętrzną radość, absolutne zespolenie z kochaną osobą, odczuwane również po samym akcie seksualnym.

partnera”, który tylko tak długo jest potrzebny, jak długo nie znajdzie się lepszego, sprawniejszego, bardziej interesującego lub bogatszego (!), czy też tego drugiego człowieka kocha się bez zastrzeżeń i warunków, i z tej racji decyduje się na przeżycie z nim także zaspokojenia pragnień seksualnych. W pierwszym przypadku seksualność jest jedynie grą i zabawą, aktem sprawiającym uciechę i rozkosz zmysłową, która jednak przestaje „smakować”, jeżeli oczekiwano czegoś więcej. Jeżeli w krótkotrwałym partnerstwie szuka się tylko epizodycznego szczęścia, to nie jest to „całościowa seksualność”, do której należą zarówno ciało, psychika i dusza, jak też rozum i uczucie, i w końcu także środowisko społeczne.

Całościowe pojmowanie seksualności

Spotkanie cielesne dwóch płci samo z siebie niewiele jeszcze mówi. Może być pełnym zjednoczeniem lub tylko cielesnym kontaktem, a nawet rozdarciem (w przypadku gwałtu). Jest cudownym zjednoczeniem, gdy jest wzajemnym darem. Jest tragicznym „rozdzieleniem”, gdy jest próbą „brania” tylko dla własnej przyjemności. W pierwszym przypadku staje się spotkaniem osób, w drugim zaś zetknięciem „dwóch przedmiotów”.

Gwiazda Orderu Orła Białego

Najbardziej spektakularną europejską kradzieżą ostatnich dziesięcioleci w Europie była ta dokonana w listopadzie 2019 roku, podczas której zrabowano kosztowności ze skarbcza Zielone Sklepienie (Grünes Gewölbe) w Dreźnie. Pikanterii dodaje fakt, że na krótko przed nią pracownicy muzeum chwalili się, że klejnoty są tam równie bezpieczne jak w Fortcie Knox. Tymczasem sprawcy za pomocą hydraulicznych nożyc zniszczyli kratę w oknie rezydencji, następnie siekierą rozbili gabloty i zabrali biżuterię zawierającą 4300 diamentów i brylantów o wartości ubezpieczeniowej wynoszącej ponad 113 mln euro. W grudniu 2022 roku jeden z podejrzanych zaczął „sypać” i część łupu została zabezpieczona w Berlinie. Niestety, precjoza znajdują się w opłakanym stanie. Brakuje w nich setek brylantów. Na szczęście gwiazda polskiego Orderu Orła Białego należąca do króla Augusta II znalazła się wśród odzyskanej części skarbu.

Saksoński Casanova

August II Mocny (1670–1733), elektor saski, został wybrany na króla Polski po śmierci Jana III Sobieskiego. Nasza ojczyzna zajmowała wówczas ogromne terytorium. Królestwo Polskie rozciągało się nominalnie od Bałtyku do Morza Czarnego, choć de facto południowe jego części zajmowali Osmanowie. Nowo namaszczony król rozpoczął więc panowanie od próby odbicia Turkom księstw naddunajskich, Mołdawii i Wołoszczyzny. Rzeczpospolita odzyskała wtedy Podole z twierdzą kamieniecką.

Order Orła Białego, najwyższe polskie odznaczenie, ustanowił August II Mocny w 1705 r. na zamku w Tykocinie na Podlasiu, w czasie gdy Polskę okupowali Szwedzi. Czas panowania Sasa to też okres, w którym ludność Warszawy i Drezna wzrosła o połowę, a wymiana handlowa i rzemiosło kwitły. August II Mocny był pierwszym królem Polski, który nie sprzedawał urzędów i starostw. Na wyludnione tereny ściągnął osadników z zachodniej Europy i wprowadził podatki na wojsko, ale mówi się też, że kosztem Rzeczypospolitej chciał zrobić z Saksonii potęgę.

August II nie miał umiaru w żądzy władzy, jedzeniu i miłości. Mierzył 176 cm, był więc jak na owe czasy wysoki, a ważył 120 kg, co w baroku stanowiło erotyczny wabik. Elektor miał co prawda żonę i oficjalne metresy, ale i tak uwodził kobiety ze wszystkich stanów – szlachcianki, arystokratki, chłopki. Wysokimi odszkodowaniami finansowymi przekonywał możliwych panów, aby odstępowali mu swoje prawa małżeńskie. Jego pierwszą oficjalną metresą w Warszawie była Urszula Lubomirska, żona podstolego koronnego. Jej były mąż został komendantem gwardii królewskiej, a sama wybranka, po urodzeniu królowi syna, otrzymała od cesarza Leopolda Habsburga tytuł księżnej cieszyńskiej (*Reichsfürstin von Teschen*). Wynikami licznych romansów elektora była ogromna liczba dzieci. Szacowano ją na około 300. August II do historii przeszedł też jako morderca, który łamał podkowy w rękach i pił na umór. Dziennie spożywał dwie do trzech butelek wina, ale zdarzało się, że gdy dłużej biesiadował, to i siedmiu butelkom

Nowy Ambasador RP w Niemczech

Dariusz Pawłowski – Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Federalnej Niemiec – oficjalnie rozpoczął swoją misję dyplomatyczną w Berlinie, składając 22 listopada 2022 roku listy uwierzytelniające na ręce prezydenta federalnego Franka-Waltera Steinmeiera.

Dariusz Pawłowski urodził się w roku 1969 roku w Hrubieszowie. Germanista, absolwent UMCS w Lublinie (1993). Studiował też politologię na Uniwersytecie Warszawskim. Nauczyciel języka niemieckiego w jednym z warszawskich liceów. Przez ponad 20 lat pracował w Fundacji „Polsko-Niemieckie Pojednanie”. Przedstawiciel Rządu RP w Kuratorium Fundacji Federalnej „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość”. W 2007 roku kierował Biurem Przedstawiciela Ministra Spraw Zagranicznych ds. Współpracy Polsko-Niemieckiej, a od maja 2009 roku nadzorował realizację programu Instytutu Pamięi Narodowej i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką”. Uczestnik międzynarodowego projektu utworzenia nowego Muzeum-Miejsca Pamięci na terenie byłego niemieckiego obozu zagłady w Sobiborze. W latach 2017–2021 pełnił funkcję rzecznika prasowego i kierownika Referatu ds. Komunikacji i Dyplomacji Publicznej Ambasady RP w Berlinie. Potem był zastępcą dyrektora Departamentu Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej MSZ. W marcu 2022 został dyrektorem Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży, by już w połowie października zostać powołanym na ambasadora RP w Niemczech. Sprawowanie funkcji rozpoczął 22 listopada 2022 r. Zna język niemiecki, angielski i rosyjski.

Nowemu Ambasadorowi RP w Niemczech, Panu Dariuszowi Pawłowskiemu, życzymy samych sukcesów w reprezentowaniu Rzeczypospolitej Polskiej i działaniu na jej rzecz, a także na rzecz niemieckiej Polonii.

Redakcja *Moje Miasto*

(źródła, zdjęcie: ambasada RP w Berlinie, wiki, inf. wł.)

Dom Życia

Rezydencja Ambasadora RP w Bernie była miejscem jednej z największych w historii akcji ratunkowych z Holocaustu.

Rezydencja Ambasadora RP w szwajcarskim Bernie otrzymała tytuł „Dому Życia”. Fundacja Wallenberga nadaje go miejscom, w których Żydzi znaleźli schronienie w czasie II wojny światowej. Wiceprezes Fundacji Wallenberga Silvia Costantini podkreśla, że dzięki odwadze polskich dyplomatów przeprowadzono tam jedną z największych w historii akcji ratunkowych z Holocaustu. „Uhonorowanie tych bohaterów jest wezwaniem do osobistej odpowiedzialności: każdy człowiek ma za zadanie na swój skromny sposób stawić bariery złu” – dodała.

Po raz pierwszy Międzynarodowa Fundacja im. Raoula Wallenberga uhonorowała miejsce, w którym nie był ukrywany ani jeden Żyd. Rezydencja polskiego ambasadora otrzymała ten tytuł w uznaniu dla zasług Grupy Ładosia.

W czasie II wojny światowej w budynku mieściło się polskie przedstawicielstwo w Szwajcarii – Poselstwo RP. To właśnie tam grupa polskich dyplomatów wystawiała paszporty, które pozwalały Żydom uniknąć wywózki do obozów zagłady. Kierował nią Aleksander Ładoś, polski poseł w Bernie. Dyplomaci przygotowali paszporty krajów Ameryki Łacińskiej, m.in. Paragwaju, Salwadoru czy Peru, dla obywateli żydowskich z kilkunastu państw Europy. Nie jest znana całkowita liczba posiadaczy takich dokumentów. Historycy szacują, że tzw. paszporty Ładosia przyczyniły się do uratowania od dwóch do trzech tysięcy osób. Ponad ośmiuset ocalonych znanych jest z imienia i nazwiska.

Polskie Poselstwo w Bernie miało także swój udział w ujawnieniu Holocaustu. Stamtąd słano depesze do Londynu i Waszyngtonu, w których informowano o masowych deportacjach Żydów do obozów zagłady. Wysłała także prośby o interwencję, np. dotyczące zbombardowania torów kolejowych prowadzących do Auschwitz.

Tytuł „Dom Życia” został wręczony polskiej placówce 17 listopada 2022 r. Z rąk wiceprezesa Fundacji Wallenberga Silvii Costantini odebrała go obecna ambasador RP w Szwajcarii Iwona Kozłowska. W uroczystości udział wzięło kilkunastu ocalałych z Zagłady, przedstawiciele organizacji żydowskich oraz znawcy działalności Grupy

Ładosia. „Dziedzictwo Grupy Ładosia to dla nas, Polaków, wielki powód do dumy i inspiracja, ale także odpowiedzialność, którą traktujemy bardzo poważnie” – powiedziała ambasador RP w Szwajcarii Iwona Kozłowska. Jak dodała, etos dyplomatów, którzy wykazali się człowieczeństwem w najtrudniejszych czasach, ma szczególne znaczenie dziś, gdy Europie znów grozi wielkie niebezpieczeństwo i konflikt zbrojny.

„Domy Życia” to program edukacyjny ustanowiony w 2014 r., którego celem jest zidentyfikowanie tych miejsc w Europie, które dały schronienie ofiarom Holocaustu. Na budynkach umieszczane są pamiątkowe tablice – w większości to kościoły, klasztory, szpitale lub domy prywatne. Do tej pory Fundacja zidentyfikowała około 500 Domów Życia i uhonorowała 32 z nich, najwięcej we Włoszech.

(Źródło - Family News Service
Zdjęcie: archiwum Silvii Costantini)

Wiceprezes Fundacji Wallenberga Silvia Costantini i ambasador RP w Szwajcarii Iwona Kozłowska (po prawej)

Szkoła Polska im. T. Chciuka - Celta przy Konsulacie Generalnym RP w Monachium

w dniach 17.12.2022 do 25.01.2023

ogłasza nabór

do **ODDZIAŁU DZIECIĘCEGO**
(dzieci w wieku 4 - 6 lat)

Zapraszamy!

POLSKIE ŚLADY W MONACHIUM

Wielu z nas spędza szmat czasu w bawarskiej metropolii. Spacerując bądź też tylko przemierzając się w innych celach, przemierzamy ogromne przestrzenie grodu nad Izarą i nie przypuszczamy nawet, że w tym odległym od naszej Ojczyzny mieście znajduje się wiele miejsc, które różnymi wydarzeniami wplotły się w zawiłą historię Rzeczypospolitej.

Marek Prorok

Alfred Schütz i jego „Czerwone maki”

Jest noc z 17 na 18 maja 1944 roku, na zboczach masywu Monte Casino trwają zacięte walki. Ref-Ren, czyli Feliks Konarski, obudził śpiącego Alfreda Schütza i wręczył mu, na gorąco pisany, tekst piosenki. „Mam specjalne zdolności do pisania muzyki do gotowego tekstu, nie każdy muzyk to potrafi. Przeczytałem ten tekst i zrobił na mnie takie wrażenie, że przeszły mnie ciarki. Nie napisałem żadnej nuty, ja to wszystko z głowy zaśpiewałem. Nie wyobrażałem sobie, że tu może powstać inna melodia” – tak po latach wspominał ten dzień kompozytor pieśni „Czerwone maki na Monte Casino”. Wykonanie pełnej wersji utworu odbyło się dzień później, na koncercie u stóp klasztoru na Monte Cassino. Wykonali ją artyści Drugiego Korpusu i orkiestra pod dyktando Henryka Warsa. Słowa refrenu zostały napisane na płótnie i wywieszane na scenie, dzięki czemu śpiewali ją również obecni na koncercie żołnierze. Po koncercie generał Anders dziękując muzykom za wykonanie „ślicznej piosenki” powiedział, że ta muzyka jest chyba za trudna i raczej nie przyjmie się wśród żołnierzy. Chyba nikt z obecnych nie przypuszczał, że ta „piosenka” stanie się wkrótce pieśnią śpiewaną przez Polaków na całym świecie jako symbol walki o wolność i będzie niekiedy nazywana drugim hymnem Polski. Po latach wspominał Alfred Schütz swoją rozmowę z dowódcą armii: „Jeszcze w Kairze prosił mnie generał Anders o pieśń dla polskiego wojska. Odpowiedziałem, że taka pieśń powstanie, ale potrzebna jest ku temu atmosfera”.

Alfred Schütz, Włada Majewska i Wiktor Budzyński (1936)

Artysta lwowsko-warszawski

Alfred Longin Schütz urodził się w Tarnopolu, ale artystycznie ukształtował go Lwów, gdzie uczył się w gimnazjum, na Uniwersytecie Jana Kazimierza i w Lwowskim Konserwatorium Muzycznym. Już w czasie studiów komponował muzykę dla teatrzyków studenckich, a po powstaniu lwowskiej rozgłośni Polskiego Radia akompaniował na antenie Władzie Majewskiej. W latach 1932–1936 był kierownikiem muzycznym „Wesołej Lwowskiej Fali”, jednej z najpopularniejszych audycji radiowych ówczesnej Rzeczypospolitej. W roku 1936 wyjechał do Warszawy, gdzie został kierownikiem muzycznym nowo powstałej Operetki przy ulicy Śniadeckich. Jego warszawska przygoda trwała do wybuchu wojny, a jej etapami była współpraca z najważniejszymi teatrami stolicy: Narodowym, Letnim, Nowym, Cyrukiem Warszawskim, Buffo i Ali Babą. Komponował piosenki dla największych gwiazd polskiej estrady, Hanka Ordonówny, Eugeniusza Bodo czy Mieczysława Fogga, akompaniując równocześnie przy ich wykonaniu. Jego twórczość została uwieczniona na kilkudziesięciu płytach gramofonowych. Warszawę opuścił w dniu 7 września 1939 roku i przez Otwock i Równe dotarł do Lwowa, gdzie wspólnie z innymi, nowo przyjezdnymi artystami, założył Lwowski Teatr Miniatur. Po aneksji Lwowa przez Sowieców teatr upaństwowiono i wysłano na trasę objazdową po ZSRR. Jego „Sowieckie Tourne” przerwał tyfus plamisty, na który zachorował we Frunze. Szczerliwie wyleczony, w grudniu 1941 roku dołączył w Buzułuku do Armii Andersa, gdzie został przydzielony do sztabowego wydziału propagandy. Wraz z Henrykiem Warsem prowadził orkiestrę towarzyszącą żołnierzom na ich szlaku bojowym.

W czasie formowania Armii Polskiej w ZSRR został pilnie wezwany do kwatery generała Andersa, który osobiście przydzielił jemu i śpiewaczce Zofii Terne zadanie zabawiania goszczącego w Buzułuku generała Żukowa, bliskiego krewnego słynnego radzieckiego marszałka. Podczas suto zakrapianej kolacji Alfred Schütz akompaniował Zofii Terne śpiewającej aranżowane naprędce piosenki. W pewnym momencie postanowili wykonać pieśń „Serce” z filmu „Świat się śmieje”, dowiedziawszy się, że to ulubiony utwór Żukowa. Wykonanie tak rozczuliło podpitego Rosjanina, że zaczął płakać rzewnymi łzami. Czujny Anders właśnie w tym właśnie momencie przystąpił do negocjacji z radzieckim generałem. Ich efektem było uratowanie z piekła sowieckich łagrów dużej grupy Polaków.

Sao Paulo, Rio de Janeiro, Monachium

Po demobilizacji w 1947 roku zdecydował się na wyjazd do Brazylii. Doskonale odnalazł się w nowej rzeczywistości. Wraz z Jerzym Petersburskim stworzył popularny duet fortepianowy, koncertujący w największych brazylijskich metropoliach. Akompaniował wybitnej śpiewaczce operowej Wandzie Werwińskiej i wielu innym uznanym artystom. Język portugalski opanował w takim stopniu, że pisał piosenki z własnymi tekstami. Był kierownikiem muzycznym wielu miejscowych rewii i kabaretów. Tam też spotkał miłość swojego życia – jego żona Weronika pochodziła z Węgier. W roku 1961 postanowił powrócić do Europy i na stałe osiadł w Monachium. Przez 25 lat był współpracownikiem Radia Wolna Europa. Komponował piosenki, tworzył muzykę i opracowywał stronę muzyczną audycji nadawanych przez monachijską rozgłośnię. Zmarł 21 października 1999 roku. Jego pogrzeb odbył się dopiero 10 grudnia, gdyż jego żona nie miała pieniędzy na zorganizowanie uroczystości. Środki na uroczysty pochówek zebrano wśród Polonii w Londynie i Monachium, zbiórkę zorganizował też łódzki „Express Ilustrowany”. Aktywnego wsparcia udzielił również Konsulat Generalny RP. Ten wyjątkowy artysta pochowany jest na monachijskim Cmentarzu Wschodnim w kwaterze numer 166a.

Grób Alfreda Schütza w Monachium

Prawa autorskie

Jedynym spadkobiercą praw autorskich do twórczości Alfreda Schütza, w tym również do pieśni „Czerwone maki na Monte Casino”, była jego żona Weronika. Po jej śmierci, zgodnie z ustawodawstwem niemieckim, właścicielem tych praw zostało Wolne Państwo Bawaria. W dniu 13 września 2015 roku Rząd Bawarii, reagując na prośbę naszych władz, przekazał owe prawa stronie polskiej.

Pomnik pracy przymusowej w Erdingu (w przestrzeni publicznej i w internecie)

Odsłonięcie Pomnika

Po prawie dwóch latach zmagani organizacja Pax Christi z przewodniczącą Gesine Goetz oraz historyk Giulio Salvati doprowadzili do postawienia pomnika, kończąc tym samym serię akcji upamiętniających niewolniczą pracę robotników przymusowych w powiecie Erding w czasie II wojny światowej.

Odsłonięcie pomnika odbyło się 29 października 2022 roku. Na uroczystość przybył pierwszy Burmistrz miasta, licznie zaproszeni goście z rady miasta, powiatu oraz organizacji społecznych. Burmistrz Max Gotz, który od początku wspierał inicjatywę, powiedział:

Od lewej: Historyk Giulio Salvati, rzeźbiarz Wolfgang Fritz, przewodnicząca Pax Christi – Gesine Goetz i burmistrz Erdingu – Max Gotz

To bardzo ważne, aby przypominać tę historię i aby tu, na tym miejscu, gdzie dawniej stały baraki, postawić pomnik. Zaangażowanie obywatelskie wszystkich w sprawie powstania

pomnika jest godne pochwały w najlepszym tego słowa znaczeniu!

Twórcą pomnika jest miejscowy artysta rzeźbiarz Wolfgang Fritz, który tak mówi o swoim dziele: Prosta czworokątna konstrukcja ze specjalnej stali pokryta daszkiem i ukryta w niej zamknięta na klucz symboliczna cela więzienna przypominać ma prymitywne baraki i niewolnicze warunki, w jakich żyli pracownicy przymusowi.

Po ceremonii odsłonięcia monumentu Gesine Goetz przekazała klucz do celi, a tym samym opiekę nad pomnikiem, burmistrzowi miasta.

Uzupełnieniem stojącego w przestrzeni publicznej monumentu jest digitalny pomnik. Wraz z wolontariuszami udało się bowiem opracować bazę danych o robotnikach przymusowych i jeńcach wojennych w latach 1939–1945, tworząc w ten sposób DIGITALNY POMNIK PAMIĘCI, który jest dostępny na stronie www.erding-geschichte.de.

Podczas II wojny światowej na terenie całego powiatu Erding pracowali około 10 tysięcy robotników przymusowych 32 narodowości, w tym najwięcej, bo 1630, Polaków.

Na miejsce upamiętnienia wraz z obok stojącymi tablicami informacyjnymi można dojechać też ścieżką rowerową z miejscowości Eichenkofen ulicą Kreuzstraße, kierując się w stronę pobliskiego lasu.

Andrzej Białas

W obliczu wojny na Ukrainie – upamiętnienie ważniejsze niż kiedykolwiek

Markt Indersdorf – 18.11.2022

Niestrudzona pani Anna Andlauer wraz z młodzieżą szkolną i zaangażowanymi mieszkańcami po raz kolejny zorganizowała Dzień Pamięci najmłodszych ofiar hitlerowskiego reżimu. W tak zwanych barakach śmierci, o których pisaliśmy już w naszym czasopiśmie, celo-

Tablica upamiętniająca niemowlęta z baraków śmierci w starym cmentarzu w Markt Indersdorf

wo zagłodzono na śmierć niemowlaki matki-pracownic przymusowych. Dzieci te w tragicznych warunkach sanitarno-higienicznych skazane były na śmierć w bólu i cierpieniu. Z 63 niemowląt zarejestrowanych w ewidencji Indersdorfu zmarło co najmniej 34, w tym 18 polskich.

Po przywitaniu zebranych w kaplicy przycmentarnej przez Burmistrza Indersdorfu Franza Obsessa głos zabrala Anna Andlauer, która w rysi historycznym przypomniała m.in.:

Tak zwane ośrodki opiekuńcze były w rzeczywistości obozami zagłady. Tylko dlatego, że matki dzieci były z Polski, Ukrainy i innych narodów, skazane były na powolną śmierć. To był czysty rasizm! Uważam, że bardzo ważne jest to, aby uznać niemiecką winę i wziąć odpowiedzialność za teraźniejszość i przyszłość.

Dzień Pamięci zaszczytli swoją obecnością Konsul RP Maciej Szmidt oraz Konsul Ukrainy Dmytro Shevchenko, który nawiązał do obecnie toczącej się wojny na Ukrainie:

Dziś wiele setek ukraińskich dzieci zostało zamordowanych, a dziesiątki tysięcy nie zostało ewakuowanych, jak nazywają to Rosjanie, ale deportowanych. Obecnie przymusowa

adopcja tych dzieci odbywa się w rosyjskich rodzinach. Często po zakończeniu wojny pamiętamy o bohaterach, a mało o ofiarach i dlatego takie inicjatywy jak tu, w Markt Indersdorf, mają bardzo ważne znaczenie.

W szczególnie wymowny sposób najmłodsze ofiary niemieckiego nazizmu uczcili uczniowie miejscowej szkoły, przygotowując kamienne świeczniki z imionami i liczbą dni życia niemowląt. Podczas przemarszu na cmentarz przeniesiono lampki i położono je wokół nowo powstałej tablicy z napisem: „Ein Kind, das stirbt, wird zum Mittelpunkt der Welt. Die Sterne und Gefilde sterben mit ihm” (Dziecko, które umiera, staje się centrum świata. Gwiazdy i królestwa umierają wraz z nim). Na symbolicznej mogile spoczął też wieniec od państwa polskiego.

Stronę opracowano na podstawie korespondencji Andrzej Białas

Miłość, muzyka i Karol Szymanowski

Hamburska publiczność z niecierpliwością oczekuje nadchodzącej wiosny, kiedy to hanzeatyckie miasto rozbrzmiewać będzie muzyką i poezją. Stanie się tak podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego, który odbędzie się pod hasłem „Liebe” – „Miłość” w trzech instytucjach kulturalnych: Elbphilharmonie, Laieszhalle i w Teatrze Thalia. Zapowiada się ekscytująca muzyczna podróż przez wszystkie epoki, od renesansu do współczesności, w której znajdzie się też polski akcent.

polскими wykonawcami. 7 maja 2023 Karol Szymanowski Quartet wykona utwory Alfreda Schnittke i Gustava Mahlera wraz z pianistą Michailiem Liftsem. Trzy tygodnie później, na dużej scenie Elbphilharmonie wystąpi Krystian Zimerman. Tego artystę, którego kariera nabrała rozmachu po zwycięstwie w Międzynarodowym Konkursie Chopinowskim w 1975 roku, darzę ogromnym sentymentem. Pod koniec lat siedemdziesiątych, słuchałam jako mała dziewczynka płyt z nagrań utworów Chopina w jego wykonaniu i tańczyłam wraz z siostrą przy *Andante spianato* i *grande polonaise brillante op.22*. Ten wybitny pianista zagra w maju w Hamburgu utwory Karola Szymanowskiego.

„Mamy nadzieję, że Krystian Zimerman zachwyci nas swoją interpretacją dzieł fortepianowych Szymanowskiego” – mówi Barbara Lebitsch, dyrektor artystyczny Elbphilharmonie. „Od czasu otwarcia Elbphilharmonie nazwisko tego kompozytora wielokrotnie pojawia się w naszym programie, a my bardzo wysoko cenimy jego twórczość. Cztery lata temu realizowaliśmy projekt poświęcony polskiej muzyce. Gościli u nas polskie orkiestry, zespoły, wykonawcy i soliści. Zależy nam na tym, aby prezentować nie tylko dzieła Fryderyka Chopina, z którym niemiecka publiczność chyba najbardziej kojarzy muzykę polską, ale także innych kompozytorów, na przykład Witolda Lutosławskiego i Karola Szymanowskiego, w możliwie najbogatszej instrumentacji.”

Tristan z Peru

Podczas Festiwalu będą wykonywane utwory, które uwieczniają najpopularniejszych kochanków w historii kultury: Romeo i Julię, Pelléasa i Mélisandę oraz Piękną i Bestię. Karol Szymanowski kochał operę Ryszarda Wagnera *Tristan i Izolda* i nawet leżąc na łożu śmierci słuchał jej radiowej transmisji. Barbara Lebitsch zwraca uwagę na ważną pozycję programową w Musikfest Hamburg, w której te dwa tematy – miłość i śmierć – są bardzo ściśle powiązane. To dwanaście pieśni Oliveira Messiaena *Harawi – Chant de l'amour et de la mort* (Pieśń o miłości i śmierci).

„Messiaen czerpał inspirację z mitu o Tristanie z Ameryki Południowej, a konkretnie z peruwiańskich *Andów*” – wyjaśnia Barbara Lebitsch. „W tamtejszej tradycji istnieje

Barbara Lebitsch, dyrektor artystyczny Elbphilharmonie. Zdj. Claudia Höhne

podobna historia jak w tradycji europejskiej, o niemal identycznym przebiegu. Kompozytor był pod głębokim wrażeniem związku miłości ze śmiercią. Jego cykl pieśni opowiada o parze kochanków, którzy na zmianę przyciągają się i odpychają, ale z biegiem czasu staje się jasne, że ta miłość skończy się wraz ze śmiercią jednego z nich. Podobnie było w życiu prywatnym Messiaena. Pisał te utwory w trudnym momencie życia, gdy jego żona po poważnej operacji straciła pamięć i przestała rozpoznawać męża. W rezultacie ich miłość powoli wygasła, dzień po dniu, aż do śmierci żony”.

Harawi – Chant de l'amour et de la mort wykona sopranistka Julia Bullock 10 maja 2023 roku z towarzyszeniem American Modern Opera Company.

Z polskich wykonawców wystąpiła w Elbphilharmonie w grudniu 2022 roku wybitna sopranistka Joanna Freszel, specjalizująca się w wykonawstwie muzyki współczesnej.

Jednego z ostatnich festiwalowych wieczorów, 4 czerwca 2023 roku, odbędzie się koncert chóru *Chor zur Welt*, pzwstałego w ramach autorskiego międzynarodowego projektu Elbphilharmonie dla śpiewaków amatorów. Tytuł koncertu brzmi obiecująco: „Together.Zusammen.Ensemble”.

Jadwiga Zabierska

MOJEMIASTO

Sentymentalny reporter i artysta dwóch narodów

Jan Piotr Norblin – Autoportret

Choć był Francuzem, to jednak nad Wisłą rozwinął skrzydła swego talentu. Jego obydwie żony były Polkami, w Polsce urodziły się wszystkie jego dzieci, a on sam stał się protoplastą polsko-francuskiego rodu artystów. Po raz pierwszy w Zamku Królewskim w Warszawie można było obejrzeć aż 125 dzieł Jana Piotra Norblina.

Właściwie nazywał się Jean-Pierre Norblin de la Gourdain (1745–1830). Kształcił się w Paryżu pod okiem batalisty Francesco Casanovy oraz w Królewskiej Akademii Malarstwa i Rzeźby. Do Polski przybył w 1774 r. na zaproszenie Adama i Izabeli Czartoryskich. Najpierw uczył ich dzieci rysunku, ale szybko zyskał sławę jako nadworny dekorator i malarz tej arystokratycznej rodziny. Jego prace cenili też król Stanisław August Poniatowski. Do dziś Jan Piotr Norblin jest uważany za ojca polskiego malarstwa rodzajowego i jednego z czołowych artystów epoki stanisławowskiej.

Prace Jana Piotra Norblina – oleje, gwasze, akwarele, rysunki kreślone tuszem i akwaforty – oczarowują wirtuozerią i lekkością kreski oraz pełnym wdziękiem kolorystycznym. Stanowią przy tym cenne źródło wiedzy na temat wydarzeń politycznych i życia codziennego różnych warstw społecznych w Rzeczypospolitej drugiej połowy XVIII wieku. Artysta lubił malować sielankowe sceny z wytwornym

Jan Piotr Norblin – Bitwa pod Maciejowicami

towarzystwem podczas plenerowych zabaw w bujnej roślinności ogrodów. Przykładem może być jego praca „Zabawa w Powązkach”, która jest też jednym z nielicznych dokumentów prezentujących nieistniejący już park Izabeli Czartoryskiej czy słynny gwasz „Odpust na Bielanych pod Warszawą”. Król z kolei ceniał sobie cykl prac przybliżających Łazienki Królewskie.

Jednym z ulubionych tematów Norblina był teatr. Przedstawiał w swoich pracach zarówno pełne rozmachu widowiska, jak i skromne teatryki wędrowne. Fascynowało go również codzienne życie polskiej ulicy. Z upodobaniem i kronikarskim zacięciem ukazywał targi, kiermasze, odpusty, czy zatłoczone karczmy; odtwarzał na papierze wędrownych handlarzy, grajków, żebraków i naznaczone

Jan Piotr Norblin – Maria Tokarska – portret żony artysty

czasem, starcze fizjonomie. Jednym z głównych źródeł inspiracji była dla Norblina twórczość Rembrandta.

Artysta żywo interesował się także burzliwym życiem politycznym Polski. Zasłynął m.in. jako dokumentalista powstania kościuszkowskiego oraz wydarzeń związanych z uchwaleniem Konstytucji 3 Maja. Jego dzieła należą do najcenniejszych źródeł ikonograficznych epoki kryzysu, odrodzenia i upadku Rzeczypospolitej.

W 1804 r., kilka lat po rozbiorach Polski, Jan Piotr Norblin powrócił do Francji, gdzie miesz-

TERESA KACZOROWSKA

– dziennikarka, prozaik, poetka, dr nauk humanistycznych z zakresu historii, animatorka kultury. Publikuje w prasie polskiej i polonijnej, wygłasza odczyty na konferencjach naukowych. Jest autorką kilkunastu książek związanych z dziedzictwem narodowym, w tym o losach polskiej emigracji. Wydała też siedem zbiorów poezji. Wielokrotnie nagradzana i odznaczana, m. in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski „Polonia Restituta” oraz Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

kał już do śmierci. Nadal jednak tworzył dzieła inspirowane swoim 30-letnim pobytom w Polsce, darząc wielkim sentymentem nadwiślański krajobraz. Jego obie żony były Polkami. W Polsce urodziły i wychowały się jego dzieci, a sam Jan Piotr stał się protoplastą polsko-francuskiego rodu artystów. Najstarszy syn artysty – Aleksander, był brązownikiem, Marcin – wybitnym wiolonczelistą, a Sebastian – uznanym we Francji malarzem klasycystycznym. Prawnuk Jana Piotra, Stefan Norblin zyskał z kolei sławę jako dekorator art déco. Wnuk Wincenty oraz prawnuk Ludwik założyli w Warszawie słynną wytwórnię wyrobów metalowych, która funkcjonowała w latach 1834–1939, od 1882 r. na ulicy Żelaznej, zaś po upaństwowieniu w 1947 r. – jako Walcownia Metali „Warszawa” (do 1981 r.). Obecnie pod nazwą „Fabryka Norblina” działa przy ulicy Żelaznej w Warszawie zrewitalizowany wielofunkcyjny kompleks z Muzeum Fabryki Norblina, które upamiętnia historię dawnych zakładów.

Wystawa „Jan Piotr Norblin sentymentalny reporter” to pierwsza monograficzna prezentacja prac tego artysty w dziejach Zamku Królewskiego w Warszawie. Na pokaz składa się 125 dzieł sztuki ze zbiorów Zamku – oleje, gwasze, akwarele, rysunki kreślone tuszem i akwaforty. Znaczna część prezentowanej kolekcji to nabytki pozyskane drogą zakupu w latach 2018–2022, dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz mecenasa Zamku, KGHM Polska Miedź SA. Dopełnieniem wspaniałego zbioru są dzieła przekazane w tym roku w darze przez Fundację Zbiorów im. Ciechanowieckich. Wśród prezentowanych eksponatów znajdują się m.in. prace dotąd nieznane lub dotychczas uznawane za zaginione. Można je było podziwiać w Zamku Królewskim (w Pałacu pod Blachą) bezpłatnie, w okresie 9 września – 11 grudnia 2022 r.

Rok 2022 był owocny w udostępnianie dzieł Jana Piotra Norblina – inną wystawę jego prac można bowiem oglądać także na pfn. Mazowszu, w Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie. Ta ekspozycja nosi tytuł „Jan Piotr Norblin – artysta dwóch narodów”, a ok. 200 rysunków i akwafort na niej prezentowanych pochodzi z kilku polskich muzeów i kolekcji. Można ją odwiedzić od 25 października 2022 r. do 20 stycznia 2023 r.

Zdjęcia autorki i ze strony Zamku Królewskiego

Rozwój technologii wodorowej szansą dla Polski i Niemiec

Rozwój technologii wodorowej jest jednym z głównych celów strategicznych Unii Europejskiej. Wprowadzenie programu REpowerEU zakłada import oraz produkcję 10 milionów ton wodoru w Unii Europejskiej do 2030 roku. Osiągnięcie tego celu nie będzie możliwe bez wzmożonej współpracy pomiędzy krajami UE poprzez budowę odpowiedniej infrastruktury technicznej oraz logistycznej. Rzeczpospolita Polska oraz Republika Federalna Niemiec są największymi producentami wodoru w Europie.

fol. Pixabay

Technologia wodorowa a Rząd Federalny Niemiec

Rozwój technologii wodorowej należy do jednego z celów strategicznych Rządu Federalnego Niemiec. Rząd RFN może być uznany za najbardziej aktywny pod względem subwencji oraz projektów pilotażowych związanych z implementacją technologii wodorowej do gospodarki. Przykładem może być Fundacja H2 Global, która otrzymała kwotę 900 mln EUR w celu wsparcia technologii wodorowej i jej pochodnych oraz na budowę łańcuchów dostaw wodoru/amoniaku do Niemiec i wybranych krajów Unii Europejskiej. Fundacja H2Global została stworzona w celu wymiany doświadczeń oraz technologii pomiędzy podmiotami prywatnymi oraz publicznymi. Centralnym instrumentem Fundacji jest przedsiębiorstwo HINTCO, które pośredniczy w zawieraniu kontraktów w łańcuchu dostaw wodoru i amoniaku, zarówno po stronie popytu, jak i podaży. To ono jest odpowiedzialne za dysponowanie kwotą 900 mln EUR i wsparcie technologiczne przedsiębiorstw. Celem Fundacji jest budowa infrastruktury technologicznej oraz tranzytowej w państwach poza Unią Europejską, w szczególności w krajach afrykańskich. Z uwagi na brak przepisów wspólnotowych oraz krajowych regulujących definicję wodoru, dynamiczne korzystanie z subwencji państwowej przez HINTCO pozwala osiągnąć dużą elastyczność i efektywność w relacjach handlowych. Należy zaznaczyć, że ten sposób wykorzystania subwencji państwowej jest nowatorski w skali Europy, ponieważ przedsiębiorstwo HINTCO może na bieżąco badać sytuację

rynkową, która w wyniku braku szczególnych przepisów prawnych, jest zależna od zachowań podmiotów uczestniczących w rynku. Dla przykładu, uniwersalny model wsparcia finansowego przez państwo polega na przyznaniu środków dla działania ograniczonego w czasie, mającego jasno sprecyzowany cel, przez co elastyczność wykorzystania środków finansowych jest bardzo ograniczona.

Technologia wodorowa a Rzeczpospolita Polska

Wykorzystanie technologii wodorowej w polskiej gospodarce zostało uznane jako ważny element rozwoju gospodarczego do roku 2030 oraz 2040. Polska Strategia Wodorowa zakłada sześć celów polegających na implementacji technologii wodorowej do sektora energetycznego, użycie wodoru jako alternatywnego źródła paliwa w transporcie, wsparcie dekarbonizacji przemysłu, produkcję nowoczesnej infrastruktury wodorowej, stworzenie warunków do efektywnego oraz bezpiecznego transportu, dystrybucji oraz przechowywania wodoru, wprowadzenie stabilnych regulacji prawnych. Analiza poszczególnych punktów Strategii zachęca do zadania pytania, czy polskie przedsiębiorstwa dysponują wystarczającą technologią, aby zrealizować założenia planu? Odpowiedź na tak postawione pytanie jest złożona, ponieważ stworzenie nowego rodzaju rynku wymaga kompleksowych działań nie tylko w postaci produkcji czy spedycji, ale determinuje konieczność współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami z różnych branż przemysłu. Żadne z państw europejskich nie jest w tej kwestii samowystarczalne.

MICHAŁ BARYCKI

– doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Max Planck Institut für Innovation und Wettbewerb w Monachium. Prace doktorską pisze z dziedziny prawa patentowego, badając ustawodawstwa Niemiec, Polski, Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych oraz praktykę orzeczniczą Europejskiego Urzędu Patentowego. Do kręgu jego zainteresowań należy także prawo autorskie oraz prawo konkurencji. Autor publikacji naukowych w czasopiśmie polskich oraz zagranicznych.

Wymiana technologii kluczem do sukcesu europejskiego

Cel wskazany przez Unię Europejską, polegający na wytworzeniu 10 milionów ton oraz imporcie 10 milionów ton odnawialnego wodoru do końca 2030 roku, wymaga od przedsiębiorstw europejskich wzmożonej współpracy prawie na każdym obszarze związanym z technologią wodorową. Biorąc pod uwagę rynek światowy, najlepsze rozwiązania pod względem jakościowym proponują przedsiębiorstwa niemieckie (m.in. Siemens produkuje najbardziej nowoczesne instalacje do elektrolizy odnawialnego wodoru). Z drugiej strony, najbardziej konkurencyjne produkty pod względem ceny i wielkości są wytwarzane przez przedsiębiorstwa chińskie. Największa instalacja do elektrolizy odnawialnego wodoru powstała w Chinach i ma moc 80 MW, średnie europejskie instalacje mają moc ok. 25 MW, Siemens produkuje urządzenia do elektrolizy o mocy min. 50 MW. Warto wskazać, że dodatkowym celem Unii Europejskiej jest osiągnięcie potencjału 2 GW produkcji elektrolizy do 2030 r. Produkcja elektrolizerów jest możliwa przy aktualnym stanie technologicznym w Niemczech. Jednakże, przy braku odpowiedniej infrastruktury logistycznej do transportu wodoru/ amoniaku do Europy, pełne wykorzystanie ich potencjału technicznego jest ograniczone. Z tego względu zarówno Rzeczpospolita Polska, jak i Republika Federalna Niemiec powinny wspierać się wzajemnie w budowaniu sieci powiązań logistycznych w celu utworzenia najbardziej optymalnego rynku. Ponadto duże przedsiębiorstwa polskie, takie jak Grupa Azoty czy PGNiG, mogą skorzystać z potencjału technologicznego ich zachodnich odpowiedników poprzez zawieranie odpowiednich umów licencyjnych lub transferu technologii. W tym aspekcie wymiana doświadczeń między stroną polską a Fundacją H2 Global oraz przedsiębiorstwem HINTCO może przynieść korzyści. Tworzenie nowej gospodarki wodorowej wymaga bowiem wielopodmiotowej współpracy.

FACHANWÄLTIN für INSOLVENZRECHT

POMOC W ZAKRESIE

- upadłość (Insolvenz)
- restrukturyzacja firm
- mediacja z Finanzamtem (np.kontrola, niejaśności podatkowe)
- pomoc w sytuacji zakazu prowadzenia firmy (tj. Gewerbeuntersagung)
- pozasadowa regulacja zadłużenia (z możliwością umorzenia do 50% długu)
- negocjacje z wierzycielami
- odzyskiwanie należności
- prawo bankowe

po polsku w pon, wt. i czw. 9.00 - 14.00 lub 01777870921

Carola Bertram
Fachanwältin für Insolvenzrecht

20 lat doświadczenia

Steinsdorfstr. 10, München,
tel. 089 54 84 68 68, Fax: 089 54 84 6867
mail@kanzlei-bertram.de

ADWOKAT Olaf Groborz

Donnersbergerstraße 46, 80634 München; S-Bahn Donnersbergerbrücke U1 Rotkreuzplatz

0 89/13 95 83 72

0 89/13 95 83 73

olaf.groborz@gmx.de

- prawo karne i wykroczeń
- prawo pracy
- prawo gospodarcze
- prawo ruchu drogowego
- Kindergeld

Krystyna Borowska-Wünsch

ADWOKAT

Członek
Izby Adwokackiej
w Warszawie
i Rechtsanwaltskammer
w Monachium

- prawo cywilne, w tym rodzinne, spadkowe, prawo umów, dochodzenie roszczeń ■ prawo pracy
- prawo karne ■ wypadki drogowe ■ obsługa podatkowa osób fizycznych i firm
- możliwość reprezentowania Państwa w Niemczech jak również stałego lub sporadycznego reprezentowania Państwa przed wszystkimi sądami i instytucjami w Polsce

Schulstr.10 (U-Bahn Rotkreuzplatz) · 80634 München

Tel. 089 13038628 · Fax 089 13038627 · Mobil 0172- 9959 216 · E-Mail: kbwuensch@t-online.de

NKA-BÜROSERVICE UG

(haftungsbeschränkt)

Martin-Kollar-Str. 12, 81829 München
tel. 089-45672276, fax: 089-45672277, info@nka-bueroservice.com

POMAGAMY W:

- zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej tzw. Gewerbe
- poprowadzimy bieżącą księgowość
- wykonamy comiesięczne rozliczenia wypłat pracowników
- Kindergeld, Elterngeld i inne

Uznawanie kwalifikacji zawodowych w Niemczech

Co to jest?

Jakie są tego korzyści?

Od kogo jest wymagane?

Poszukując pracy w Niemczech w swoim zawodzie można z różnych stron usłyszeć pytanie, na które sporo osób ma niestety negatywną odpowiedź: Haben Sie Anerkennung? – Czy ma Pan/Pani uznanie kwalifikacji zawodowych? O co chodzi z tym uznaniem i jak je uzyskać?

Niezależnie od tego, czy mieszkasz już w Niemczech, czy dopiero myślisz o wyjeździe, może Ci być potrzebne uznanie kwalifikacji, aby otrzymać konkretną posadę lub, po prostu, żeby polepszyć swoje szanse na rynku pracy.

Uznanie kwalifikacji – co to znaczy?

Uznanie kwalifikacji, mówiąc najprościej, to potwierdzenie polskich kwalifikacji zawodowych na potrzeby niemieckiego rynku pracy. I od razu trzeba też zaznaczyć, że nie jest to podstemplowanie dyplomu lub świadectwa przez jakiś urząd w Niemczech pieczęcią z napisem „Anerkennung”. Procedura uznawania polega na porównywaniu programów nauczania dla konkretnego zawodu polskiego i niemieckiego. Możliwość uznawania kwalifikacji jest efektem federalnej ustawy (BQFG) obowiązującej w Niemczech od 2012 roku. Warunkiem rozpoczęcia procedury uznania jest posiadanie dokumentu państwowego (dyplomu lub świadectwa) potwierdzającego ukończenie szkoły i nabycie konkretnego zawodu.

Jakie zawody wymagają uznania kwalifikacji?

Wśród zawodów funkcjonuje w Niemczech oficjalny podział na zawody regulowane i nieregulowane. Zawody regulowane to takie, których wykonywanie wymaga posiadania specjalnych kwalifikacji określonych przez przepisy prawa, które regulują dostęp do danego zawodu. Należą do nich zawody w służbie zdrowia, nauczycielskie i pedagogiczne, inżynierskie oraz rzemieślnicze na poziomie mistrza.

W przypadku zawodów nieregulowanych nie ma obowiązku przeprowadzania procedury uznania, jednakże zaleca się ją, ponieważ

ułatwia to znalezienie lepszej pracy i pozwala przyszłemu pracodawcy zorientować się w posiadanych przez danego kandydata kompetencjach. W praktyce oznacza to, że dostaje się szansę na pracę i wynagrodzenie zgodnie ze swoimi kwalifikacjami – tzn. na stanowisku fachowca lub specjalisty, a nie poniżej, czyli na stanowisku pomocnika.

Po pomyślnym przejściu procedury otrzymuje się z urzędu dokument potwierdzający uznanie kwalifikacji pozwalający na posługiwanie się konkretnym tytułem zawodowym. Poza tym jest to prawomocny dokument ważny do końca życia, niewymagający odnawiania lub aktualizacji. Jednak aby go otrzymać, trzeba poświęcić trochę czasu i środków, skompletować wymagane dokumenty i uzbroić się w cierpliwość. Pomimo tego, że cały proces uznania może się wydawać zmuśny i niełatwy, to w rezultacie jest jak najbardziej opłacalny i warto zadać sobie trud, aby go przejść.

Kto może wystąpić o uznanie i do jakiej instytucji należy się zwrócić?

Jeśli masz skończoną szkołę zawodową, policealną, technikum lub studia i chcesz pracować w wyuczonym zawodzie w Niemczech, to jak najbardziej jest to podstawą do rozpoczęcia procedury uznania. Udokumentowane doświadczenie zawodowe działa tu dodatkowo na korzyść.

W Niemczech nie ma jednego centralnego urzędu, który zajmowałby się rozpatrywaniem wniosków o uznanie kwalifikacji. To, do jakiej instytucji należy się zgłosić, zależy od zawodu i miejsca zamieszkania lub wykonywania pracy.

Gdzie szukać pomocy?

Bezpłatną poradę po polsku na temat procedury uznania w Niemczech można otrzymać od doradców projektu ProRecognition, realizowanego na zlecenie Federalnego Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych (BMBF). Instytucją realizującą projekt ProRecognition jest Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie (AHK Polska).

W ramach bezpłatnego doradztwa Polacy otrzymują informacje, z jakim niemieckim zawodem referencyjnym mogą być porównane ich kwalifikacje, gdzie znajduje się właściwa instytucja do złożenia wniosku, jakie są wymagane dokumenty i opłaty za procedurę. ProRecognition to indywidualne doradztwo ułatwiające zrozumienie i przejście całej procedury w Niemczech oraz wsparcie wnioskodawców na drodze do uznania ich kwalifikacji.

Kontakt do doradców:

**POLSKO-NIEMIECKA
IZBA PRZEMYSŁOWO-HANDLOWA
PRORECOGNITION**

info@prorecognition.pl
www.prorecognition.pl

+48 572 703 061, +48 538 657 054

**SERWIS
KOMPUTEROWY**

NAPRAWA
ODWIRUSOWANIE
INSTALACJA
KONFIGURACJA INTERNETU
WIZYTY DOMOWE
STRONY INTERNETOWE

TC IT Service, inż. Tomasz Czarnecki
tel.: 0178/35 33 092 • 089/46 221 363
Monachium, Landsberger Str. 135

**Telewizja Polska
w Europie Zachodniej**

www.pepe-tv.eu

Der Onlineshop
DIGITALTVSHOP

telewizja
na kartę
CANAL+ z POLSATEM

Polskie programy bez umowy i abonamentu
n+ zmieniło nazwę na CANAL+

**SPRZEDAŻ I MONTAŻ
ZESTAWÓW SATELITARNYCH**

od 60 do 150 kanałów
Sprawdź naszą aktualną ofertę!

**MASZ PROBLEM Z ODBIÓREM
DZWOŃ**

80339 München-City, Theresienhöhe 3
Wejście: Schwanthaler Str.110
satteam.muenchen@freenet.de
tel.: **0179 /4316130** po polsku

**PRENUMERATA
bez trudu bezpośrednio do Ciebie!!!**

Moje Miasto – polonijne czasopismo z dostawą do domu
ZADZWOŃ – 0163 153 00 57

reklama polskich usług . porady .
publicystyka . wydarzenia . kalendarium imprez .

**Izabela S. Demacker
Rechtsanwältin**

Kompleksowa obsługa prawna w języku polskim i niemieckim ze szczególnym uwzględnieniem niemiecko – polskich stosunków prawnych, doradztwo w zakresie:

prawa rodzinnego | prawa spadkowego | prawa pracy
prawa karnego oraz wykroczeń | prawa gospodarczego
prawa ruchu drogowego

Telefon: 0 89 | 85 63 63 55

Müllerstraße 40
80469 München

www.kanzlei-demacker.de
info@kanzlei-demacker.de

Kancelaria Podatkowa

doradztwo podatkowe
księgowość
sporządzanie zeznań podatkowych
korespondencja z urzędami skarbowymi

ADRES:
Werner-Eckert-Str. 4
81829 München
pawel.madzarow@steuerberater-madzarow.de
Tel.: 089/99936501
Fax: 089/99936502

Terminy po telefonicznym lub mailowym uzgodnieniu

www.steuerberater-madzarow.de

Łukasz Sowada Broker
Geprüfter Versicherungsfachmann IHK

ubezpieczeniowy

PORADY I INFORMACJE DOTYCZĄCE UBEZPIECZEŃ

OC firm
OC prywatne
komunikacyjne
emerytalne
na życie
zdrowotne
wypadkowe

Thalkirchner Str.184, 81371 München

Tel.: 089 41 41 41 351
Mobil: 0176 104 224 97
Fax: 089 41 41 41 352
lukasz.sowada@googlemail.com

Naturalnie prosie zęby

Każdy z nas wie, że lepiej jest zapobiegać jak leczyć.

myobrace

Wiemy też, że profilaktyka w dużym stopniu obniżyła poziom próchnicy zębów.

Systematyczna profilaktyka deformacji szczęk i wad zgryzu spowodowała również ograniczenie konieczności leczenia ortodontycznego czy nawet chirurgicznego szczęk.

Aktualne badania pokazują, że krzywe zęby nie są genetycznie uwarunkowane, są one objawem złych nawyków takich jak: oddychanie przez usta, nawyki ssania czy nieprawidłowy odruch przełykania.

75% dzieci w okresie wzrostu wykazuje nieprawidłowy rozwój szczęk i twarzy. Główną przyczyną jest dysfunkcja tkanek miękkich twarzy i jamy ustnej.

Klasyczna ortodoncja leczy praktycznie tylko objawy krzywych zębów, a nie ich przyczyny. Jednym z kierunków spektrum naszego leczenia jest wczesna terapia myofunkcjonalna, uwarunkowana bardziej biologicznie niż mechanicznie, zwana **Myobrace**.

My **lecymy przyczyny** krzywych zębów, a nie ich symptomy. Jest to terapia dla dzieci w wieku od 4 do 15 lat.

Głównym aspektem tej terapii są: dysfunkcje dróg oddechowych, rozwój twarzy i szczęk, regulacja pozycji zębów i poprawa ogólnego stanu zdrowia.

W naszym koncepcie wykorzystujemy naturalny wzrost dzieci, dlatego terapię przyczyn krzywych zębów należy zacząć tak wcześnie jak to możliwe, najlepiej w wieku przedszkolnym.

W przypadku wszystkich złych nawyków jest się ich trudniej pozbyć, im dłużej one trwają.

Perfekcyjnie proste zęby nie są pierwszym celem naszego leczenia, lecz jest nim zdrowy rozwój dziecka. Przy dobrej i konsekwentnej współpracy dziecka i nadzorze rodzica, niejako „produktem ubocznym” będzie ładnie rozwinięta twarz i łuki zębowe, w których wszystkie zęby będą miały właściwe miejsce – tak, jak jesteśmy wszyscy genetycznie zaprogramowani.

Terapia Myobrace opiera się na aparatach i ćwiczeniach.

By osiągnąć prawidłowy rozwój twarzy i szczęk, najważniejszą funkcją u dzieci w okresie naturalnego wzrostu jest oddychanie przez nos.

Regularne jednostki treningowe w naszej praktyce dadzą państwu dziecku pewność w poprawnym wykonywaniu różnych ćwiczeń nakierowanych na poprawę techniki oddychania i prawidłowego przełykania.

Podczas terapii dzieci otrzymują coraz to nowe ćwiczenia, które są u nas wykonywane pod nadzorem. Pacjenci mogą również w domu korzystać z pomocy specjalnie dla tej terapii stworzonej aplikacji. Tym sposobem mogą szybko osiągnąć wymienione wyniki leczenia.

Podczas całej terapii dokumentujemy w regularnych odstępach czasu rozwój twarzy, szczęk i zębów dziecka. Na podstawie tej dokumentacji porównujemy obecny stan rozwoju ze stanem na początku terapii, czym bezpośrednio wizualizujemy powodzenie terapii. To motywuje!

Sukces leczenia systemem Myobrace zależy w pierwszej linii od gotowości dziecka do regularnego treningu mięśni, czyli od jego współpracy. Dlatego też dzieci muszą mieć dobrą motywację i powinny być nagradzane. Na koniec leczenia odbywa się rozmowa końcowa, podczas której omawiane są wyniki leczenia. W rzadkich przypadkach po terapii Myobrace konieczne jest dodatkowe leczenie ortodontyczne, które bez leczenia terapią Myobrace byłoby o wiele dłuższe i skomplikowane.

Również i w takich przypadkach służymy Państwu naszą pomocą.

Korekcja wad zgryzu leczona systemem Myobrace

Przyczyny krzywych zębów, które rodzice niekoniecznie łączą z określonym problemem, mogą dodatkowo niekorzystnie wpływać na jakość snu, w tym na ogólne zdrowie i rozwój dzieci.

Zaburzenia oddychania związane ze snem u dzieci są zbyt rzadko wykrywane.

Problemy z tym związane mogą ogromnie ograniczyć rozwój dziecka. Często przyczyny nie zostaną przez rodziców rozpoznane, ponieważ objawiają się one inaczej niż

w wieku dojrzałym. Poza tym jest ciągle za mało laboratoriów badających sen u dzieci, gdzie te zaburzenia byłyby fachowo zdiagnozowane i leczone.

Ukryte problemy zdrowotne u dzieci i młodzieży związane z zaburzeniami oddychania to między innymi: krzywe zęby, oddychanie przez usta, chrapanie, zgrzytanie zębami, słaba koncentracja, bezsenne noce, bóle głowy, chroniczne alergje, astma, zła postawa, senność w czasie dnia.

Proponujemy niezobowiązujący termin na poradę w naszym gabinecie. Dokładnie wytłumaczymy Państwu i dziecku przyczyny zaburzeń myofunkcyjnych oraz ich konsekwencje i poinformujemy o najbardziej optymalnej metodzie leczenia.

Praxis Dr. Gremminger – Dr. Romanowska-Stein

Stomatolog
Dr. Regina Anna Menzel (Danielczak)
 089 - 69 55 59
 Herzogstandstr. 7
 81541 München
 0174 - 366 11 35
 www.zahnarztpraxis-fishkin.de
Zahnarztpraxis Dr. Fishkin

STOMATOLOG
 dr. medycyny dentystycznej
Katharina Juretzki
 Amalienstr. 60
 (przy Uniwersytecie)
 80799 München
 Tel.: 089/39 37 20
 Mobil: 0162/6917988
 Mobil: 0176/456510 72

MASZ PROBLEM Z ALKOHOLEM
 Przyjdź do nas
 możemy Ci pomóc
0151 45495514
 czynny codziennie 18.00–21.00
 Możliwość kontaktu WhatsApp
 www.aa24.pl
 aabawaria@gmail.com
 POLSKOJĘZYCZNA INFOLINIA AA
 w NIEMCZECH
+49 221 25079477
 pomoc@aaniemcy.de

MOJEMIASTO
 DOŁĄCZ do nas na facebook

Zahnarzt am Marktplatz
Joanna Kozłowski
 Lekarz Stomatolog
 Specjalista Implantolog
 Marktplatz 7, 85375 Neufahrn
 Tel. 08165-4866, Fax 08165-708676
 info@zahnarztpraxis-kozłowski.de
 www.zahnarztpraxis-kozłowski.de
 Gabinet mieści się w centrum Neufahrn na północ od Monachium, samochodem A9 - kierunek Norymberga - zjazd Eching, Neufahrn, S-Bahn S1
GODZINY OTWARCIA:
 pon. - czw.: 9.00 – 13.00 / 14.00 – 18.00
 pt.: 9.00 – 13.00
 Skorzystaj z naszych nowoczesnych pomieszczeń

**STRACIŁEŚ PRAWO JAZDY?
 CHCESZ JE JAK NAJSZYBCIEJ ODZYSKAĆ?**
 Przygotowanie do MPU (Idiotentest) w języku polskim lub niemieckim
 Bezpłatna konsultacja, 100% zdawalności
 mgr psychologii Małgorzata Voelkel
 e-mail: margaretavoelkel@aol.de, www.mpu-in-berlin.de
tel.: 0152 33578752

AGS
 Agentur Grażyna Szkulcka
 Grażyna Szkulcka (M.A.)
 Herzog-Wilhelm-Str. 21
 80331 München
 Tel: 089 / 86 36 98 32
 Fax: 089 / 97 89 51 24
Godziny otwarcia:
 ● wtorki 8.30 - 20.00
 ● środy 8.30 - 15.00
 ● czwartki 8.30 - 20.00
 ● piątki 8.30 - 15.00
 ● pierwsze soboty miesiąca 12.00 - 17.00
 Inne terminy po telefonicznym uzgodnieniu
 Agencja obsługi firm
 ● księgowość
 ● rachunkowość
 ● tłumaczenia
 ● ubezpieczenia
 ● i inne konsultacje
Zapraszam!

LECZYMY WSZYSTKIE TYPY

Ortodoncja
 Dr.med. dent Agnieszka Gremminger
 St.-Veit-Straße 11, 81673 München-Ost Tel. 089/43 10 93 30, Fax 089/43 10 93 32
 Riem-Arcaden, Werner Eckert Str. 10, 81829 München Tel. 089/43 57 07 57
 Poing, Alte Gruber Str. 6 Tel. 08121/9 95 90 55
 info@dr-gremminger.de www.dr-gremminger.de

Ranonik poleca: smak i radość tworzenia!

OCALIĆ CHLEB

*Do kraju tego, gdzie kruszynę chleba
Podnoszą z ziemi przez uszanowanie
Dla darów Nieba....
Tęskno mi, Panie...**

SZANOWNI PAŃSTWO,

są takie sprawy, o których mówić i pisać trzeba. Na pewno każdy z nas nie czuje się komfortowo marnując żywność, a już na pewno, gdy owo marnotrawstwo dotyczy chleba. Najprostszy sposób, rzucenie go ptakom, też nie jest do końca dobry, bo wiele rodzajów pieczywa zawiera drożdże i cukier – naszych skrzydlatych braci mniejszych dobrze jest karmić samym ziarnem.

Dlatego dziś – poświątecznie i karnawałowo – chcę przypomnieć 3 sposoby na niemarnowanie chleba: grecki, angielski i polski.

Sposób grecki

chleb – ψωμί – psomi

SKORDALIA, czyli sos czosnkowy

- 120 ml dobrej oliwy z oliwek
- mała główka czosnku lub pół dużej
- czerstwy jasny chleb, tylko miększy (około pół kg)
- 3 łyżki octu, najlepiej z czerwonego wina, lub soku z cytryny
- i oczywiście sól – do smaku

Chleb należy krótko namoczyć w wodzie, musi zmięknąć, ale nie może się rozpadać. Czosnek trzeba zmiksować lub utrzeć na gładką masę, następnie dodać do niej chleb, ocet (lub sok z cytryny) i sól. Ucierać całość, dodając bardzo powoli, małymi porcjami, oliwę z oliwek – do uzyskania pożądanej konsystencji. Sosu można używać jako dodatku do warzyw, mięsa, a także jako przystawki.

Sposób angielski

chleb – bread

SOS CHLEBOWY podawany na ciepło

- cebula
- 5-6 goździków
- 400 ml mleka
- kilka gałązek tymianku
- kilkanaście ziaren pieprzu
- liść laurowy
- 300-400 g białego suchego chleba lub bułki
- łyżka masła
- nieco startej gałki muszkatołowej dla smaku i aromatu
- śmietanka kremówka dla odrobiny luksusu 😊

W obraną i przekrojoną na pół cebulę wbijamy nasze goździki, tak przystrojoną wkładamy do małego garnka i zalewamy mlekiem, następnie dorzucamy gałązki tymianku,

ziarna pieprzu i liść laurowy. Całość doprowadzamy niemal do wrzenia – mleka pilnujemy! Całość ma się gotować na średnim ogniu przez około 5 minut, następnie zdejmujemy aromatyczną miksturę z ognia i odstawiamy do wystygnięcia.

Chleb lub bułkę, pozbawione skórki, kruszymy.

Zaromatyzowane mleko odcedzamy do innego garnka, dorzucamy pieczywo i masło. Gotujemy na małym ogniu przez 15 minut. Przez ten czas nie odchodzimy od kuchenki, nasz sos mieszamy aż zgęstnieje.

Na koniec dodajemy, wedle uznania, sól i świeżo mielony czarny pieprz i świeżo startą gałkę. Tak przyrządzony sos tuż przed podaniem udoskonalamy słodką śmietanką.

Ja jadłam go w wersji z kurczakiem pieczonym, ziemniakami i groszkiem zielonym z miętą. Czyli po angielsku 😊 Jest prosty i pyszny!

Sposób polski

Od razu zastrzegę, że nie o złożoność tego dania chodzi, a o przypomnienie 😊

CHLEB W JAJKU

- kilka kromek chleba nie pierwszej świeżości
- 2-3 jajka
- olej do smażenia i masło
- sól, pieprz czarny, słodka i ostra papryka w proszku, suszony majeranek, tymianek
- świeży szczypiorek

Jajka należy roztrzepać mniej lub bardziej dokładnie (jak kto lubi), a następnie wsypać suche przyprawy i zioła. Dla delikatności tekstury można dodać też łyżkę mleka pełnotłustego. Wszystko dobrze wymieszać. Maczać chleb w jajecznej zaprawie i smażyć na średnio rozgrzanej patelni, na oleju z odrobiną masła.

Gdy kromki się zrumienią, należy wyłożyć nasze cenne danie na talerz i posypać szczypiorkiem. Tak przyrządzony chleb najlepiej smakuje ciepły, prosto z patelni. Zainteresowani mocnym smakiem mogą kromki chleba przed zamoczeniem w jajku posmarować przeciętym na pół ząbkiem czosnku. To danie ratujące chleb przed zamarnowaniem jest doskonałe na śniadanie, kolację lub przekąskę.

Teraz możemy poczuć się lepiej. Nie tylko jesteśmy najedzeni, ale i mamy czyste sumienie!

Z życzeniami wspaniałego i kreatywnego roku 2023 – Ranonik

* fragment utworu C.K. Norwida „Moja piosenka”

Polskie produkty

Nowo otwarty sklep – zapraszamy

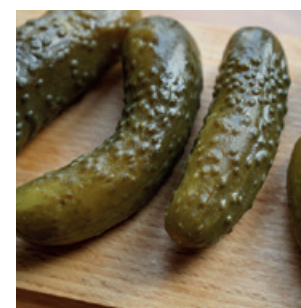
- OWOCE • WARZYWA • MIĘSO
- PIECZYWO • CIASTA • SŁODYCZE
- i wiele innych

WŚRÓD BOGACTWA TOWARU ZNAJDZIESZ U NAS RÓWNIEŻ:

produkty polskich producentów

polskie kiszone ogórki

polskie wędliny

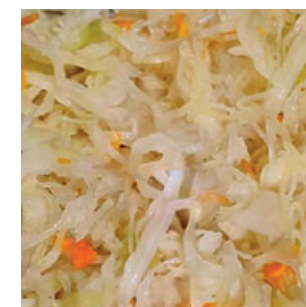
wiele owoców z polskich upraw

wiele warzyw z polskich upraw

polskie alkohole

polską kiszoną kapustę

ofercję polskich centrali rybnych

📍 Augsburgur Str. 10, 82256 Fürstenfeldbruck

☎ 0152 533 05 349

@ polka.ffbayahoo.com

poniedziałek – piątek 7:00 - 20:00, sobota 7:00 - 18:00

Szwajcarski raj narciarski

„Les 4 Vallees” położone we francuskojęzycznej części szwajcarskiego kantonu Wallis jest zaliczany do najbardziej znanych i odwiedzanych regionów zimowych w Alpach. Wśród okalających alpejskich szczytów sąsiadują ze sobą Verbier, Nendaz, Veysonnaz i Thyon, które tworzą trzon Czterech Dolin. Ośrodek narciarski oferuje 410 km świetnie przygotowanych tras, tworząc jedno z najlepszych miejsc do uprawiania białego szaleństwa w Europie z doskonałymi warunkami śniegowymi przez cały sezon, trwający prawie pół roku.

Nendaz to miejscowość usytuowana w sercu Czterech Dolin (4 Vallees), w kantonie Wallis na wysokości 1350 metrów, w pięknej i naturalnej scenerii górskiej. Szczyty tutaj sięgają wysokości 4.000 m n.p.m. Miejscowość Nendaz podzielona jest niejako na pół. Z jednej strony to uroczą, rustykalną, stara wieś z zabytkowym kościołem, z drugiej imponujący kurort narciarski. Ta najbardziej znana i centralnie położona miejscowość regionu szwajcarskich 4 Dolin może poszczycić się ponad 1000-letnią historią, której świadkami są liczne zabytki. Nie przeszkadza to jednak współgrać z rozbudowaną i nowoczesną infrastrukturą stacji narciarskiej. Region narciarski jest wyjątkowy, otoczony pięknymi, wysokimi szczytami, gdzie znajdują się trasy i nartostrady odpowiednio zarówno dla początkujących, jak i zaawansowanych.

Ja oczywiście wybieram się na najslawniejsze tutejsze trasy zjazdowe. „Piste de L'Ours” jest legendarną trasą, wyłącznie dla zaawansowanych narciarzy, oferującą im niepowtarzalną doznania. Utworzona w 1969 roku, została

wykonana tak, aby zapewnić duży kąt nachylenia. Dzięki temu na 2 kilometrach jej długości nachylenie terenu wynosi aż 51%. Jest usytuowana w taki sposób, że podczas opadów śniegu jest pokrywana przez niego na całej swojej długości. Zjazd tu zaczyna się na wysokości 2090 m, a kończy na 1490 m. Trasa zjazdowa „Piste de l'Ours” była ponad 30 razy gospodarzem zawodów Pucharu Świata.

Kolejną atrakcją jest szczyt lodowca Mont Fort liczący 3330 m n.p.m., którego nie można przegapić. Jest najwyższym punktem „4 Dolin”. Warunki narciarskie są na nim zawsze idealne. Z jego szczytu roztacza się wyjątkowa panorama, co sprawia, że jest on również celem dla osób niejeżdżących na nartach. To uciecha dla oczu – zapierające dech w piersiach widoki ze słynnym Mont Blanc i nadzwyczaj urokliwym Matterhorn. Ze szczytu lodowca Mont Fort wytyczona jest trasa zjazdowa o długości 15 km, z czego trzykilometrowy odcinek jest wyjątkowo stromy i wymagający. Spełnia on oczekiwania również freeriderów, którzy poszukują wolności,

nietkniętej przyrody i puchu. Jednak poziom tras w „Czterech Dolinach – 4 Vallees” jest bardzo zróżnicowany, każdy znajdzie więc coś dla siebie. Zarówno początkujący, jak i bardziej doświadczeni narciarze będą zachwyceni.

Ale nie ma oczywiście pobytu w Szwajcarii bez sera. Nie ma go również bez serowego fondue! Wszyscy ci, którzy do Szwajcarii przyjeżdżają nie tylko na narty, by spróbować osławionego, wywodzącego się z kantonu Wallis raclette czy fondue, nie wyjadą stąd niezawiedzeni. W Szwajcarii produkowanych jest ponad 400 rodzajów serów. Wybór serowych smakołyków jest więc ogromny – warto więc zatrzymać się w jednym z licznych górskich schronisk.

Każdy amator białego szaleństwa znajdzie w „Czterech Dolinach – 4 Vallees” dokładnie to, czego oczekuje się po narciarskim wypadzie do Szwajcarii: doskonałe warunki śniegowe, perfekcyjnie przygotowane stoki oraz widoki, które zapierają dech w piersiach. Zapewni-

TEKST I ZDJĘCIA

Sebastian Wiczorek

Jedziemy w Góry Izerskie

Grażyna Strzelecka

Mili Czytelnicy! Zima jeszcze w pełni, pojedźmy w polskie góry! Zapewne znacie Karkonosze i Śnieżkę, ale kto był tuż obok, w Górach Izerskich? To dwa grzbiety górskie położone pomiędzy Szklarską Porębą a Świeradowem-Zdrojem, na pograniczu Polski i Czech, których najwyższy szczyt Wysoka Kopa mierzy 1126 m n.p.m. Występują tu bogate złoża kwarcu – szczególnie fioletowe ametysty. Na pieszą wędrowkę po tych łagodnych górach zapraszają nas Jakub i Marysia, którzy polecają uwadze także malownicze wioski z charakterystycznymi „przysłupowymi” domami, w których mieszczą się klimatyczne agroturystyki.

Pieszko do dawnej Kopalni Kwarcu

Naszą wycieczkę rozpoczynamy na parkingu przy Rozdrożu Izerskim, do którego dojedziemy drogą Sudecką. Na początku poprowadzą nas dwa szlaki: żółty i zielony. Na rozwidleniu zdecydujemy, którym z nich dojdziemy na szczyt – zielony będzie krótszy, z intensywniejszymi podejściami, a żółty dłuższy, spacerowy. Spróbujmy zrobić pętlę, którą rozpocznie się podejście zielonym szlakiem – malownicza trasa powiedzie nas najpierw drogą, a później zaczniemy delikatną wspinaczkę. Miniemy Kamień Narzeczeński i dojdziemy do Rozdroża pod Zwaliskiem. Teraz podążamy w stronę Zwaliska, mijając imponujące masywy skalne, z których roztaczają się piękne widoki i dochodzimy do dawnej odkrywkowej Kopalni Kwarcu „Stanisław”, położonej na Izerskich Garbach. To świetny punkt widokowy, a rozległe wyrobiska można oglądać z dwóch perspektyw – z góry lub z dna kamieniołomu. Dodatkowo możemy tu przy odrobinie szczęścia znaleźć też obiecane kryształy kwarcu – najlepiej widać je po deszczu lub po burzy. Kontynuujemy wędrowkę, wybierając czerwony szlak na Rozdrożu pod Izerskimi Garbami. Po drodze mijamy Wysoką Kopę, Przednią Kopę oraz Sine Skalki i punkt widokowy Młaki, a Na Rozdrożu pod Kopą kierujemy się żółtym szlakiem, który doprowadzi nas drogą szutrową do punktu startu – Rozdroża Izerskiego.

Spacerkiem po Najciemniejszym Miejscu w Polsce

W 2009 roku powstał na terenie dwóch dolin – Izery i Jizerki transgraniczny Izerski Park Ciemnego Nieba osłonięty od sztucznych światel dzięki otaczającym go górcom. To idealne miejsce do obserwacji astronomicznych – na niebie niezanieczyszczonym sztucznym światłem mamy szansę zobaczyć tysiące gwiazd i wyraźną Mleczną Drogę. Po odwiedzeniu tego najciemniejszego miejsca w Polsce, warto zatrzymać się w Chatce Górzystów, gdzie zjemy też niezwykle smaczne kultowe naleśniki.

Na kawę i wodę do Świeradowa

Po trudach wędrowki trzeba napić się źródlanej wody – odwiedzmy więc słynne uzdrowsko Świeradów-Zdrój (Bad Flinsberg). W Domu Zdrojowym pijąc wodę z miejscowych złóż pospacerujemy po najdłuższej drewnianej hali w Polsce, a w sklepikach kupimy srebrną biżuterię (oczywiście z ciekawymi kamieniami). W granicach miasta jest także góra ze stokiem narciarskim, na który prowadzi kolejka gondolowa – to Izerski Stóg, z którego wiodą też dalsze wędrowne szlaki. Tuż obok można wejść na wieżę widokową na Młynicy (w przeciwieństwie do drogiej wieży Sky Walk mamy stąd bezpłatne widoki), a Izerska Chata zaprasza na najlepszego w okolicy pstrąga – smażonego lub wędzonego na ciepło.

Alternatywne podróże po Polsce

Dr Grażyna Strzelecka, germanistka, w latach 2006–2011 kierownik Centrum Kultury Polskiej w Monachium, obecnie pracuje na Uniwersytecie Warszawskim. W ramach projektu *Polska i Niemcy dla młodych ludzi* przemierzyła w 2020 r. ze studenckim zespołem naukowym ponad 2000 km po Niemczech i drugie tyle po Polsce. Członkowie zespołu są współautorami *Alternatywnego Przewodnika po Polsce*.

Po artystyczne wrażenia do Gryfowa Śląskiego

Jednym z wielu malowniczych miasteczek położonych w tutejszych dolinach jest Gryfów Śląski (Greiffenberg), słynący niegdyś z warsztatów tkackich. Dziś przyciąga niezwykłym miejscem pochodku, umieszczonym w bocznej krypcie parafialnego kościoła – to grobowiec słynnej dolnośląskiej rodziny von Schaffgotsch, XVII-wieczne dzieło sztuki z postaciami naturalnej wielkości wyrzeźbionymi w pięknym kamieniu. Odnajdziemy je wchodząc do kościoła bocznymi drzwiami (główne mogą być zamknięte). W kościele zwróćmy też uwagę na słynne XVII-wieczne graffiti na suficie – wśród niezwykłych postaci dostrzeżemy także... wizerunek diabła.

Po unikalne zakupy do Bolesławca

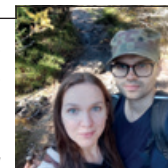
Regionalne wyroby mogą stać się użyteczną pamiątką, która ozdobi nasz stół i będzie przypominać o Dolnym Śląsku. Odwiedzmy Bolesławiec, słynący z wyrobów ceramicznych. Liczne manufaktury oferują nam tu produkt rozpoznawalny na całym świecie – ręcznie malowaną zastawę. Po wyroby z kryształu wybierzmy się z kolei do Huty Szkła Julia, gdzie oprócz zakupów można wziąć udział w warsztatach malowania i graferowania na szkle.

W Górach Izerskich jest wiele miejsc do odkrycia. A ponieważ do kwietnia leży tam śnieg, warto poszusować po wspaniale przygotowanych, różnorodnych trasach do narciarstwa biegowego – punkt startu z parkingami i wypożyczalnią sprzętu znajduje się w Jakuszycach. Raz do roku odbywa się tu słynny Bieg Piastów.

Życzymy Wam wielu wspaniałych wrażeń, a dobre miejsca na nocleg zostawiamy do wiadomości Redakcji.

Do zobaczenia na szlakach!

Maria i Jakub Kocyla – absolwenci warszawskich uczelni. Są małżeństwem z kilkumiesięcznym stażem, w swoją podróż posłubną udali się w Góry Izerskie. Mieszkają na warszawskich Bielanach, a w wolnych chwilach chętnie podróżują po Dolnym Śląsku.

www.orlandosalon.pl

Orlando Sliwa

**Zima w pełni.
Najwyższy czas,
aby zadbać nie tylko
o zdrowe ciało,
ale i o włosy i skórę.
Piękne włosy są tak zwaną
oprawą naszej głowy
i bardzo ważne jest,
abyśmy teraz, w zimie,
zadbali o ich stan
i wygląd**

Włosy zimą

Wypadanie włosów staje się ostatnio problemem na skalę masową. Wiele moich klientek pyta, co robić, kiedy włosy nadmiernie wypadają. Jak stwierdzić, czy wypadnie włosów jest codzienną normą, czy też jest to stan patologiczny?

Najprościej jest policzyć włosy, które wypadły w ciągu doby. Ich liczba jest indywidualna, nie powinna jednak przekraczać 100 włosów dziennie. Gdy przez dłuższy czas (powyżej tygodnia) wypada nam ich więcej, trzeba się zastanowić nad przyczyną tego stanu.

Prawidłowa pielęgnacja włosów obejmuje zarówno szczotkowanie, mycie, jak i ich

odżywianie. Nadmiernie wypadające i cienkie włosy należy szczotkować rzadziej. Warto przy tym używać szczotek z naturalnego włosia, które jest delikatniejsze od syntetycznego.

Pierwszy problem przy pielęgnacji włosów zimą, pojawia się już na samym początku. Chodzi o mycie włosów. To, że nosimy czapki i inne nakrycia głowy oraz przebywamy w ogrzewanych pomieszczeniach, sprawia, że włosy szybciej się przetłuszczają. Częściej więc je myjemy, co z kolei osłabia włosy. Dodatkowo negatywnie na kondycję naszych włosów wpływają zmienne warunki atmosferyczne i niskie temperatury.

Jeśli chodzi o mycie włosów zimą, warto zastosować prosty trik, który przynosi świetne rezultaty. Włosy należy myć przemiennie, szamponem i odżywką myjącą. Przykładowo w poniedziałek używasz delikatnego szamponu, w środę odżywkę, a w czwartek znowu szamponu. Raz na jakiś czas sięgnij po mocniejszy szampon z SLS (dokładnie czyści on pozostałości produktów do stylizacji).

Przyjacielem zimowej pielęgnacji włosów jest również metoda OMO, polegająca na podzieleniu mycia na trzy etapy. Najpierw myjesz włosy (nie od skóry) odżywką. Bez jej spłukiwania nakładasz szampon i razem „zapieniasz” na całej głowie. Po spłukaniu – to trzeci etap – jest nałożenie bogatszej w składniki maski do włosów na 10–20 min. Po końcowym spłukaniu nasze włosy będą bardzo dobrze przygotowane na zimową aurę.

Co do skóry, w okresie zimowym ważne jest, aby używać kremów trochę bardziej tłustych, które chronią skórę przed zimnem. Kremy bogate w witaminę A i E są najlepsze. Trzeba pamiętać o tym, że kremy zawierające więcej wody, np. z kwasem hialuronowym, zamarzają i w rezultacie skóra zaczyna pękać i staje się sucha.

Życzę wspaniałego Nowego Roku – nie zapominajcie dbać o siebie i swój wygląd!

Wasz Orlando

MOJEMIasto

Orlando z Dorotą Fydą

Zostań członkiem DAK-Gesundheit - ustawowej kasy chorych w Niemczech

Jesteśmy jedną z największych kas chorych w Niemczech. Zaufało nam ok. 6 milionów osób i jesteśmy z tego dumni!

Oferujemy obowiązkowe ubezpieczenia zdrowotne dla:

- Pracowników zatrudnionych na umowę o pracę w Niemczech
- Osób na własnej działalności w Niemczech (Gewerbe)
- Członków rodzin ubezpieczonych (Familienversicherung)

W razie choroby oferujemy Państwu infolinię w języku polskim: **0049/ 40 325-325-542**
Infolinia czynna: poniedziałek - czwartek 8.00 -16.00 oraz piątek 8.00 - 13.00

Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony po polsku www.dak.de/polska. Posiadamy formularze w języku polskim. Zapraszam do kontaktu również firmy, m.in. agencje pracy, które chcą ubezpieczyć swoich pracowników z Polski!
Chcesz się ubezpieczyć lub zmienić dotychczasową kasę chorych, zadzwoń!

DAK
Gesundheit
Ein Leben lang.

Joanna Gos (Bezirksleiterin)
Rosenheimer Str. 145 i. 81671 München
Mobil: **0049/ 151 533-18-616**
Telefon: **0049 89/ 2601049-1103**
E-Mail: joanna.gos@dak.de

CENTRUM UBEZPIECZENIOWO-FINANSOWE

ADAM SLABON

+49 0176 84641740
Adam.Slabon@dvag.de

JOANNA RUSSAK

+49 0175 1213891
Joanna.Rusak@dvag.de

SEBASTIAN OSRODKA

+49 0175 2782051
Sebastian.Osrodka@dvag.de

Życzymy Wam, aby rok, który się rozpoczyna, **2023** był dla was ciągiem dni pełnych pomysłów i spokoju.

PORADY DLA WSZYSTKICH W ZAKRESIE

UBEZPIECZEŃ

- ZDROWOTNE (PRYWATNE I PAŃSTWOWE)
- RENTOWO – EMERYTALNE
- Z DOTACJAMI PAŃSTWOWYMI
- KFZ KOMUNIKACYJNE
- UZNAWANIE ZNIŻEK Z POLSKI
- WYPADKOWE I OD NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
- OC PRYWATNE I DLA FIRM
- OCHRONA PRAWNA
- PRĄD I GAZ
- I WIELE INNYCH

BANKOWOŚCI

- DARMOWE KONTO
- KREDYTY PRYWATNE I KONSUMPCYJNE
- DEBETY, KARTY KREDYTOWE
- KREDYTY HIPOTECZNE
- DOM, MIESZKANIE
- FUNDUSZE INWESTYCYJNE (AKCJE)

WWK Versicherungen WILLKOMMEN BEI DER STARKEN GEMEINSCHAFT.

OFERUJEMY PEŁEN WACHLARZ UBEZPIECZEŃ:

Rentowo-emerytalne
Rentę chorobową
Na życie i dożycie
Wypadkowe
OC prywatne i firmowe
Komunikacyjne
Domu lub mieszkania
Ochrona Prawna
Zdrowotne
Świadczenia pogrzebowe

Altersvorsorge
Berufsunfähigkeit
Risikoversorge
Unfallschutz
Haftpflicht
Firmenkunden
Auto & Kraftfahrzeug
Haus & Wohnen
Rechtsschutz
Krankenversicherung
Sterbegeld

WWK Versicherungen

AGNIESZKA NAZARKO
HAUPTAGENTIN

Rathenaustraße 138, 80937 München
Telefon 089 54892190, Mobil 0178 8011693
agnieszka.nazarko@wwk.de
partner.wwk.de/agnieszka.nazarko

WWK
Eine starke Gemeinschaft

Podsumowanie i plany SV POLONIA München e.V.

W dniu 17.12.2022 r. w restauracji przy klubowym obiekcie SV Polonia Monachium zorganizowała spotkanie świąteczne, które było okazją do podsumowania oraz wyciągnięcia wniosków z mijającego roku. Na spotkaniu pojawili się zawodnicy naszego klubu wraz ze swoimi rodzinami.

Spotkanie otworzył prezes Janusz Stankowski, który mówił o mijającym roku, podsumowywał osiągnięcia i niepowodzenia naszego klubu w roku 2022. Zaczął od niepowodzeń, tzn. spadku naszej pierwszej drużyny z klasy okręgowej do A klasy. Na spadek złożyło się wiele czynników (kilku kluczowych zawodników wyjechało z Monachium, kontuzje, przez większość rundy rewanżowej brak trenera), jednak trzeba podkreślić, że do utrzymania się naszej drużynie zabrakło tylko jednego punktu. Jako plus trzeba odnotować to, że drużyna Oldbojów utrzymała się w lidze (choć biła się o utrzymanie do ostatniej kolejki) i w Nowym Roku znowu będzie rywalizowała na bawarskich boiskach.

Po podsumowaniu głos zabrał v-ce prezes klubu Tomasz Janowski, który przedstawił cele na Nowy Rok oraz plany związane z klubem. I tak oto dowiedzieliśmy się, że klub jest w trakcie rozmów z potencjalnym nowym trenerem do pierwszej drużyny. Równocześnie przedstawiony został plan przygotowań w Nowym Roku.

Świąteczne spotkanie SV Polonia

Ponadto poruszona została kwestia poszukiwania nowych sponsorów klubu (coś się zaczęło dziać w tym kierunku). Obecni na spotkaniu zawodnicy dowiedzieli się również, że pierwsza drużyna w 2023 roku będzie grać w nowych strojach dofinansowanych przez sklep internetowy www.ts-time.de zajmujący się sprzedażą markowych zegarków.

Po części oficjalnej obecni goście zasiedli do kolacji przy stołach, na których znajdowały się drobne upominki dla każdego obecnego, a kapitan drużyny Daniel Pisarek rozdał prezenty dla dzieci. Ostatni goście wyszli z restauracji po północy, więc imprezę można uznać za udaną.

Sezon przygotowawczy startuje 24 stycznia. Przedtem nasza drużyna 22 stycznia uda się na XIII edycję halowego turnieju piłki nożnej o puchar górnej Austrii, rozgrywanego w Linzu. Wszystkich piłkarzy, którzy tęsknią za graniem w piłkę nożną i chcą spróbować swoich sił w naszych drużynach, serdecznie zapraszamy!

Treningi rozpoczynają się już 24 stycznia 2023 r.

Treningi: we wtorki i czwartki o 19.00
Miejsce: boisko przy Max-Reinhardt-Weg 28, 81739 München

Kontakt: 0176 277 59 526 – Tomasz

Z serdecznymi pozdrowieniami
SV Polonia Monachium

spotkanie z naszymi piłkarzami, rodzinami, kibicami oraz przyjaciółmi klubu. Specjalnym gościem był Mikołaj, który rozdawał prezenty naszym najmłodszym kibicom, nie zabrakło również upominków dla tych nieco starszych.

Na koniec ostatni sukces sportowy, czyli 3 miejsce i przepiękny Puchar (na zdjęciu) w turnieju halowym, Hallenmasters 22/23 RBL, rozegranym w Markt Indersdorf 11 grudnia. Zawody obfitowały w niesamowite zwroty akcji, ogromne emocje i walkę do końca. W turnieju wystąpiły dwie drużyny reprezentujące FC Husaria München. Druga ekipa zakończyła swój udział na ćwierćfinale i była o włos od awansu do półfinału.

Kolejny turniej w Markt Indersdorf już 22 stycznia. Mało tego, tego samego dnia FC Husaria została zaproszona do Linzu w Austrii na XIII Turniej Halowy o Puchar Górnej Austrii. Już 29 stycznia zapraszamy wszystkich na 31. Finał WOŚP w Monachium, gdzie na pewno zawitamy i oddamy na licytację kilka cennych dla kibiców przedmiotów piłkarskich.

Do zobaczenia już w nowym roku, który będzie rokiem wyjątkowym w naszej historii. Klub piłkarski FC Husaria München czeka ją bowiem duże zmiany, zmiany na lepsze. Trzymajcie kciuki! Oczywiście zapraszamy zainteresowanych do współpracy.

Szczęśliwego Nowego Roku 2023!

Zarząd FC Husaria Monachium
Prezisi: Kamil Pęksa, Artur Gąsiorowski
i Mateusz Żochowski

MOJEMIASTO

Halowy turniej piłki nożnej kobiet Pajor & Tarczyńska Winter Cup

Po emocjach związanych z Mistrzostwami Świata w Katarze czy piłkarskiego świata zwróciły się na Uniejów, gdzie 29 grudnia w trakcie świątecznej przerwy rozegrany został halowy turniej piłki nożnej kobiet Pajor & Tarczyńska Winter Cup.

Turniej swoją nazwę zawdzięcza swoim ambasadorkom Ewie Pajor i Agacie Tarczyńskiej, czołowym polskim piłkarkom występującym w niemieckich klubach.

W rozgrywkach, które odbyły się na hali sportowej będącej częścią Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Września 1939 r. w Uniejowie, wzięło udział 8 czołowych polskich drużyn, w których występują piłkarki urodzone pomiędzy 2008 a 2011 rokiem. Na boisku rywalizowały ze sobą zespoły m.in. z Warszawy, Katowic, Konina, Kostrzyna nad Odrą, Strzelec Opolskich, czy Miejskiej Górki. Ostatecznie najlepsze okazały się piłkarki drużyny Sparta Miejska Górka, a obok nich na podium znalazły się Diamonds Academy Warszawa i Tęcza Bydgoszcz.

Ambasadorki Turnieju, Ewa Pajor i Agata Tarczyńska (po lewej), podczas losowania

„Turnieje piłkarskie dla dziewcząt organizowane wspólnie z Ewą Pajor i Agatą Tarczyńską to wyjątkowe wydarzenie w Uniejowie. Dzięki temu można w pełni wykorzystać potencjał tego urokliwego, położonego w centralnej Polsce miasta” – powiedział Piotr Kozłowski, dyrektor Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Września 1939 r. w Uniejowie i jeden ze współorganizatorów turnieju. Organizatorzy zadbali o to, żeby każda młoda piłkarka,

Od lewej: Jakub Witek menadżer Ewy Pajor do spraw marketingu i sponsoringu, Ewa Pajor – zawodniczka VfL Wolfsburg oraz reprezentacji Polski, Agata Tarczyńska – zawodniczka Werder Bremen oraz reprezentacji Polski, Piotr Kozłowski – pierwszy trener Ewy Pajor.

niezależnie od wyników, wróciła do domu z pamiątkami. Dlatego oprócz drobnych upominków otrzymanych od sponsorów zawodniczki mogły porozmawiać z Ewą i Agatą, zrobić sobie wspólne zdjęcie i otrzymać autograf. Na turnieju, oprócz ambasaderek zawodów, była obecna jeszcze jedna piłkarka, która na co dzień rywalizuje w Niemczech. Julia Wac-Wenzel gościnnie wystąpiła w drużynie z Katowic i miała okazję sprawdzić się na tle rówieśniczek w Polsce.

„Cieszymy się, że możemy wspólnie promować i rozwijać piłkę kobietą na najwyższym młodzieżowym poziomie. Jesteśmy przekonani, że organizowane przez nas turnieje na stałe wpiszą się w kalendarz imprez sportowych” – dodaje Kozłowski.

Już dziś organizatorzy zapraszają wszystkich na letnią edycję turnieju Pajor & Tarczyńska Summer Cup 2023.

Jakub Witek

Sparta Miejska Górka – zwycięzca Pajor & Tarczyńska Winter Cup

Zimowy czas w FC Husarii My to SUKCES!

Jak co roku miesiące listopad i grudzień to dla FC Husaria München bardzo aktywny okres. Przy okazji różnych wydarzeń staramy się spotykać w naszym klubowym gronie, ale również wyjść do naszych kibiców, by się lepiej wzajemnie poznać.

Mistrzostwa świata w piłce nożnej w Katarze to wydarzenie, na które czekał każdy kibic piłki nożnej, nie inaczej było w naszym przypadku. Każdy mecz Polaków wzbudzał wiele emocji. Przede wszystkim mecz Polska – Francja był wspaniałą okazją, aby odwiedzić liczną grupą Strefę Kibica zorganizowaną przez Hope&Future (Kiermasz Świąteczny ze zbiorów charytatywną dla Dzieci z Ugandy i Ruandy) i wieloma innymi firmami towarzyszącymi, oferującymi wspaniałe ciepłe dania, tak jak Genuss Zauber Polski Catering.

Cieszymy się niezmiernie z rosnącej popularności naszego klubu oraz powiększającej się rzeszy kibiców oraz partnerów, którzy chcą z nami współpracować. Jesteśmy zapraszani na wiele wydarzeń oraz na turnieje. Po treningach w hali czujemy się jak u siebie w klubowej Restauracji Ohne Sterne w SportScheck Unterföhring, a jest tak za sprawą jej menagera Wojciecha Henszela. Dużo natchnienia i pozytywnej energii dostarczają nam mecze FC Bayern na Allianz Arenie, na które chodzimy. Bardzo ważnym przeżyciem jest tradycyjna Wigilia Klubowa (na zdjęciu).

Dzięki gościnności restauracji Taverne Kypros (Pasing) i jej właściciela Pawła Majchrzaka w dniu 3 grudnia odbyła się kolacja wigilijna, która stała się okazją do omówienia kończącego się roku 2022 oraz złożenia sobie życzeń z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia. Jak zawsze było to wyjątkowe

Korzenie Dywizjonu 303

Merian Caldwell Cooper i Eskadra Kościuszkowska w wojnie polsko-bolszewickiej

CZĘŚĆ 1

Kiedy wybrzmiały ostatnie salwy wielkiej wojny, a w Wersalu ustanawiano nowy porządek europejski, doszło do nieuniknionej i niewypowiedzianej przez żadną ze stron wojny polsko-bolszewickiej, w którą, jako sojusznicy Polaków, zaangażowali się amerykańscy piloci odczuwający potrzebę czynnego wsparcia wybijającego się na niepodległość narodu. Trafili nad Wisłę za sprawą Meriana C. Coopera – lotnika, którego tak tradycja rodzinna, jak i narodowa oraz doświadczenia zebrane podczas pobytu w ramach misji humanitarnej w walczącym z naporem ukraińskim Lwowie skłoniły do dania impulsu, w wyniku którego miała powstać amerykańska, a ostatecznie, jak się okazało, amerykańsko-polska jednostka lotnicza: 7 Eskadra Myśliwska im. Tadeusza Kościuszki.

Początki polskiego lotnictwa

Podczas I wojny światowej Polacy służyli w armiach zaborców, i to właśnie oni wraz z zabezpieczonym przez nich sprzętem stali się podstawą formującego się polskiego lotnictwa wojskowego. Proces ten został sformalizowany wraz z utworzeniem 14 listopada 1918 roku Sekcji Żegluga Napowietrznej, którą już wkrótce podporządkowano powstałemu 20 grudnia Dowództwu Wojsk Lotniczych.

Siły te nabierały kształtu pośród bojów z Ukraińcami na przełomie lat 1918/1919 oraz podczas wojny polsko-bolszewickiej, stale borykając się z niedoborem sprzętu, czy wręcz jego brakiem. Niemniej stworzono jedenaście eskadr tzw. lotnictwa krajowego, czyli powstałego w centralnej Polsce i w Galicji, nadto cztery wielkopolskie, a siedem przybyło z Armią generała Józefa Hallera. Do ich scalenia doszło zarządzeniem Inspektora Wojsk Lotniczych z dnia 25 września 1919 roku.

Merian C. Cooper

Merian C. Cooper był uczestnikiem obu wojen światowych, a wcześniej interesujących nas zmagani polsko-bolszewickich, jednak światową sławę zyskał jako producent filmowy, scenarzysta i reżyser – m.in. legendarnego „King-Konga” (1933). U programu dorosłego życia studiował na Akademii Marynarki Wojennej, ale relegowany z uczelni wstąpił po wielu perypetiach do Gwardii Narodowej, by ostatecznie podjąć naukę w Szkole Lotnictwa Wojskowego. W roku 1917 został jej najlepszym absolwentem, a we wrześniu 1918 roku trafił na front we Francji. Zestrzelony znalazł się w niemieckiej niewoli, w której od rosyjskich współwięźniów dowiedział się

Merian C. Cooper (1893–1973)

o bolszewickich planach podboju świata, co ostatecznie wykrystalizowało jego postawę wobec komunizmu: w maju 1919 roku wystosował do dowodzącego Amerykańskim Korpusem Ekspedycyjnym w Europie prośbę o „przydzielenie (...) do służby albo w Siłach Powietrznych, albo w piechocie w Archangielsku, gdzie nasze oddziały walczą z wrogiem (...) Jeśli to niemożliwe (...) proszę o przydział do którejkolwiek jednostki sił sprzymierzonych w Archangielsku lub do wojska rosyjskiego bądź polskiego walczącego przeciwko bolszewikom”.

Już wcześniej zaangażował się w pomoc głodującej Europy niesioną przez Amerykańską Administrację Pomocy i trafił do Lwowa. Tam zaimponowało mu bohaterstwo polskich cywilów – w tym kobiet i chłopców

JAROSŁAW ZIÓŁKOWSKI

dzieli życie między Bochum i rodzinną Gdańsk; jest absolwentem historii UG; zajmuje się m.in. przewodnictwem turystycznym i przekładami literatury; jego staraniem ukazał się w Niemczech „Dywizjon 303”

Arkadego Fiedlera (tytuł niemieckiego wydania: „Staffel 303. Die polnischen Jagdflieger in der Luftschlacht um England”).

– walczących z Ukraińcami, wywołując potrzebę włączenia się w zmagania militarne na rzecz odrodzonego państwa. Mając zgodę marszałka Józefa Piłsudskiego na zorganizowanie amerykańskiej formacji w ramach polskiego lotnictwa, udał się do Paryża, by pozyskać dla swej idei rodaków. Efektem misji było utworzenie omawianej tu Eskadry Kościuszkowskiej, w której został zastępcą dowódcy, a ostatecznie i jej dowódcą. Walcząc w Polsce od stycznia do 13 lipca 1920 roku – tego dnia dostał się do sowieckiej niewoli – wykonał ponad siedemdziesiąt misji bojowych.

Dlaczego Amerykanin bił się za „naszą wolność”?

„Dobrze było walczyć za Polskę!” – takim zawołaniem Merian C. Cooper podsumował swój udział w bojach na froncie polsko-sowieckim. Do idei Niepodległej zapalał sympatią, przebywając we Lwowie, o czym już wspomniano. Na przeżycia te nałożyły się wspomnienia rodzinne: podczas wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych pułkownik John Cooper, pradziad Meriana, miał szarżować pod Savannah ramię w ramię z generałem Kazimierzem Pułskim, gdy ten ostatni został śmiertelnie ranny; wyniesiony z pola bitwy przez Johna Coopera miał skonać na jego rękach dwa dni później.

Nieobce były też Merianowi C. Cooperowi dokonania Tadeusza Kościuszki podczas rewolucji amerykańskiej. Stąd ostatecznie zaoferował swe usługi naczelnikowi państwa polskiego Józefowi Piłsudskiemu „gotów służyć wszędzie, gdzie mnie postawi (...) pod warunkiem jedynie, że mnie wyśle na front bojowy”; w efekcie został przyjęty do Korpusu Awiatycznego w randze kapitana. Później, na Ukrainie, stwierdził, że „pomimo trudności, przeszkód i niewygód, byliśmy daleko weselsi i więcej zadowoleni, aniżeli podczas naszej służby we Francji”. Natomiast w chwili refleksji, wobec łamiącego się frontu, doszła do głosu pełna identyfikacja z losem kraju, za który walczył: „Zwycięży nasza strona – Polska żyć będzie – nie zwycięży, to będzie znowu dla Polski niewola, ale stokroć gorsza, niż poprzednio – bo teraz pod kłami rozbitego bolszewika”.

Hetman Filip Orlik (1672 – 1742)

Pierwsza strona rękopisu Konstytucji Orlika

Filip Orlik – zapomniany Hetman

„Był jednym z najlepiej wykształconych i najdzielniejszych, jakiego kiedykolwiek Ukraina posiadała” – historyk Franciszek Rawita-Gawroński

Gdy obserwujemy nieugięte zmagania Ukraińców z moskiewskim najeźdźcą, nasuwa się pytanie: skąd ten upór, skąd ta determinacja w walce z przeważającymi siłami wroga? Niewątpliwie wielki wpływ na kształtowanie się patriotycznych postaw Ukraińców, na ich umiłowanie wolnej i niepodległej ojczyzny, miała i ma burzliwa historia tego narodu z jego bardziej i mniej znanymi przywódcami. Jednym z nich był Filip Orlik – ostatni hetman kozacki, pierwszy emigrant polityczny i pierwszy Hetman Ukrainy na emigracji. W roku 2022 przypadały dwie rocznice z nim związane, 350. urodzin i 280. śmierci.

Filip Orlik urodził się w 1672 we wsi Kosuta koło Oszmiany w rodzinie szlacheckiej. Ojciec, Stefan Orlik, był potomkiem czeskich emigrantów, którzy w czasie wojen husyckich w XV wieku uciekli do Królestwa Polskiego, przenosząc się później do Wielkiego Księstwa Litewskiego. Zginął pod Chocimiem w wojnie pomiędzy Rzeczypospolitą Obojga Narodów a Imperium Osmańskim, gdy Filip miał zaledwie rok.

Matka, Irena z domu Małachowska, wywodziła się z prawosławnego rodu szlacheckiego herbu Hrymal. Filip uczył się w Kolegium Jezuitów w Wilnie, ukończył Akademię Kijowsko-Mohylańską w Kijowie (1694), potrafił biegle pisać m.in. po łacinie, niemiecku, francusku i polsku.

Filip Orlik był, we współczesnym rozumieniu tego słowa, intelektualistą. Psalmi, Księgą Koheleta i pisma św. Augustyna to źródła, z którymi się nie rozstawał. Do jego ulubionych lektur należały dzieła Herodota, Strabona, Pliniusza, Wergiliusza i Owidiusza. W swojej bibliotece miał dzieła Dantego, Moliera i Szekspira. Czytał gazety holenderskie (jako wówczas najlepiej poinformowane) oraz francuskie, włoskie i niemieckie. Studiował prace elokwentnych kaznodziejów francuskich i interesował się prawem.

Zdaniem wielu badaczy, Orlik to wybitny ukraiński mąż stanu, a także poliglota, historyk, teolog, polityk, poeta i publicysta. W roku 1720 – w dobie bezskutecznej walki o oswobodzenie

MARIA LEGIEĆ

– absolwentka polonistyki na KUL w Lublinie. Działaczka Solidarności. Od roku 1985 na emigracji. Lektorka języka polskiego dla studentów niemieckich. Publicystka i komentatorka. Mieszka w Giessen.

się Rzeczypospolitej spod kurateli carskiej, po „sejmie niemym” – ułożył plan antycarskiego sojuszu. Rosja uważała go za zagrożenie i umieściła na liście „największych wrogów Imperium”. Do końca życia zabiegał w europejskich stolicach, na emigracji, o poparcie dla sprawy kozackiej. Umarł na obczyźnie 24 maja 1742 r. w rumuńskich Jassach.

Filip Orlik jest twórcą tzw. Konstytucji Filipa Orlika. Była to pierwsza w Europie próba uprzywilejowania praw obywateli i ich obowiązków wobec ojczyzny. Została sporządzona w 1711 roku i nosiła tytuł: „Konstytucja Benderska”. Przez część historyków jest uznawana za pierwszą konstytucję Ukrainy, choć nie została oficjalnie uchwalona i nigdy nie weszła w życie.

Konstytucja Benderska

W 1708 roku kozacki hetman Mazepa zawarł ugodę z Rzeczypospolitą i Szwecją w celu uniezależnienia się od zwierzchnictwa moskiewskiego. Jednak w wyniku szwedzkiej klęski w bitwie pod Połtawą, Mazepa wraz z wojskiem zaporoskim musiał się ewakuować na terytorium Imperium Osmańskiego, gdzie wkrótce zmarł. Wtedy, w Benderach, Kozacy wybrali nowego hetmana (1710), którym został dotychczasowy pisarz wojsk zaporoskich Filip Orlik.

Pomiędzy nowym hetmanem a starszyzną i wojskiem doszło do ugody. Jej efektem był dokument, wydany po łacinie i ukraińsku pt. „Pacta et constitutiones legum libertatumque exercitus zaporoviensis” („Pakty i konstytucje praw i wolności wojska zaporoskiego”), który przeszedł do historii jako „Konstytucja Filipa Orlika” lub „Konstytucja Benderska”.

Dokument, który był wyrazem sprzeciwu Ukraińców wobec dyktatu Moskwy, mówił o prawie ludności do samostanowienia i uniezależnieniu prawosławnej metropolii kijowskiej od Patriarchatu Moskiewskiego. Określał także granice przyszłego państwa ze stolicą w Kijowie. Dalsze części dokumentu dotyczyły ustroju, w tym zakresu władzy Hetmana, Rady Generalnej i Starszyzny Generalnej oraz Sądu Generalnego. Określone zostały również prawa i wolności obywateli, podział administracyjny oraz podstawowe kwestie dotyczące podatków. Normy ustalone w dokumencie w praktyce nie były realizowane z uwagi na okoliczności międzynarodowe, bowiem Kijów wraz z lewobrzeżną Ukrainą pozostawał pod kontrolą cara.

Ta pierwsza, nieformalna konstytucja, wskazująca kierunki walki o niezależność od imperium rosyjskiego – będąca jednocześnie wyrazem woli życia w suwerennym kraju – pozwala nam lepiej zrozumieć dzisiejsze wolnościowe dążenia Ukraińców, którzy zapomnianego przez wieki jej autora, Hetmana Filipa Orlika, słusznie uznali za Bohatera Narodowego. Dla Polaków zaś Filip Orlik jest niezwykłym i godnym pamięci przedstawicielem elity I Rzeczypospolitej.

Cytaty pochodzą z: M.C. Cooper, *Faunt-Le-Roy i jego eskadra w Polsce. Dzieje Eskadry Kościuszkowskiej*; R.F. Karolevitz, R.S. Fenn, *Dług honorowy. Amerykańscy piloci Eskadry Myśliwskiej im. Kościuszki w wojnie polsko-bolszewickiej 1919 – 1920. Zapomniani bohaterowie*.

daria Nadolka

Ukończyła orłowskie Liceum Plastyczne, studiowała na Europejskiej Akademii Sztuk i gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych. Wiele wystawia, angażuje się w rozwijanie plastycznych talentów uzdolnionych w tym kierunku dzieci. Mieszka w Bawarii.

MOTTO

Nowy Rok

Nigdy nie jest za późno, aby być tym, kim możesz być.

(George Eliot)

Pokój i dobro - Harcerska Wigilia

Monachijska Czarna 13 melduje

Minął kolejny rok. Powoli wychodzimy z pandemii. Zaczynamy odżywać. Przyzwyczajamy się na nowo do spotkań w większym gronie, za którymi tęskniliśmy chyba wszyscy. Od dziewięciu lat staramy się po harcersku świętować większe lub mniejsze uroczystości. Bywały lata, kiedy było nas więcej, bywało, że było nas nieco mniej. Teraz jest nas ponad 25, ale wierzymy, że grono się powiększy.

Dlatego też 16 grudnia 2022 r. z wielką radością urządziliśmy Wigilię Harcerską. Spotkanie odbyło się w Centrum Konferencyjnym Konsulatu Generalnego RP w Monachium, przy Prinzregentenstr. 7, w pięknej oprawie wystawy malarskiej czterech artystek: Ewy Kübler, Małgorzaty Dołżyńskiej, Margo Stefanowicz i Agnieszki Jagodzińskiej. Ten szczególny wieczór wypełniły kolędy, tradycyjne przysmaki i wspaniała atmosfera.

Spotkała nas również przemiła niespodzianka ze strony polonijnego czasopisma *Moje Miasto*. Odwiedził nas bowiem Mikołaj – w osobie samego wydawcy, pana Grzegorza Spisli – który obdarował najmłodszych harcerzy słodkościami.

W trzecią niedzielę Adwentu, w Katedrze Najświętszej Maryi Panny w Monachium (Frauenkirche), harcerze odebrali uroczyste Betlejemskie Światło Pokoju, które stało się mottem wigilijnego spotkania: POKÓJ i DOBRO. To przesłanie harcerze i ich rodziny przekazują jako życzenia na Nowy Rok. Cieńmy pokój i bądźmy dla siebie dobrzy.

Z harcerskim pozdrowieniem: CZUWA!
Czarna 13

CZY PRZEBYWAJĄC ZA GRANICĄ WCIĄŻ MOŻEMY MIEĆ DOSTĘP DO POLSKIEJ KULTURY, SZTUKI I DZIEDZICTWA NARODOWEGO?

ODPOWIEDZIĄ JEST FUNDACJA INTEGRO-EU, KTÓRA ZOSTAŁA ZAREJESTROWANA NA POČĄTKU 2009 ROKU I JEST JEDNĄ Z PIERWSZYCH NIEZALEŻNYCH INSTYTUCJI TYPU NON-PROFIT DZIAŁAJĄCYCH NA POLU KULTURY I SZTUKI. NAZWA NAWIĄZUJE DO INTEGRACJI, CZYLI KREOWANIA POZYTYWNYCH RELACJI POMIĘDZY LUDŹMI.

Fundacja wspiera inicjatywy kulturalne oraz służące ochronie dziedzictwa kulturowego. Działania skupiają się na przekazywaniu elementów dziedzictwa z pokolenia na pokolenie, aby dziedzictwo pozostało wciąż żywe, a jednocześnie by mogło się zmieniać i dostosowywać. Instytucja powstała z potrzeby propagowania i organizacji wydarzeń z zakresu kultury wysokiej i edukacji kulturalnej. Poprzez projekty ułatwia Rodakom żyjącym w społecznościach poza granicami kraju dostęp do kultury oraz sztuki. Kultura jest dobrem całego narodu. Korzystanie z jej wartości i dorobku jest niezbywalnym prawem każdego człowieka. Każdy człowiek musi mieć równy dostęp do dóbr kultury, niezależnie od miejsca zamieszkania, statusu materialnego, rodziny i narodowości. Integro-EU zajmuje się popularyzacją dziedzictwa kulturowego i dziedzictwa polskiego, tworzy warunki do rozwoju intelektualnego, kulturalnego, społecznego, a także zawodowego. Organizacja finansuje przedsięwzięcia w dziedzinie kultury i sztuki.

Fundacja stawia przed sobą trzy zadania. Pierwsze to budowanie kapitału społecznego, uwalnianie aktywności i kreatywności obywateli, walka z wykluczeniami czy też budowanie integracji społecznej. Drugie: intensywne poszukiwanie mocnego spoiwa kulturowego w Europie – prawdopodobnie jest to jedyna droga do utrzymania

wśród obywateli Unii Europejskiej poczucia przynależności do wspólnej rodziny mimo różnorodności, która daje o sobie co i rusz znać. Trzecie: wsparcie dla młodych początkujących artystów. Promuje ona artystów nie tylko w Polsce, ale także na światowym rynku.

W imieniu Fundacji Integro-EU każdego, kto czuje, że pragnienia fundacji są mu bliskie – że chce uczestniczyć w promowaniu dobrej i ważnej misji, która ma moc docierania do ludzkich serc i odmiany świata na lepsze – zapraszamy na stronę www.integro-eu.org, a także na Facebook oraz Instagram.

Fundacja zachęca do współpracy prestiżowe instytucje i partnerów, z którymi może organizować koncerty, wystawy, festiwale tańca, przeglądy filmowe, spotkania z artystami, warsztaty i inne wydarzenia kulturalne. Współpracuje ona z ośrodkami medialnymi, przyczyniając się do popularyzacji organizowanych wydarzeń. Fundacja zaprasza także do współpracy artystów, twórców, osoby zaangażowane w działalność kulturalną, instytucje oraz sponsorów.

Dobra energia oraz nowe pomysły, determinacja w realizacji, długotrwałość projektów, także bardzo dobra współpraca z artystami, partnerami oraz sponsorami są gwarancją sukcesu realizowanych projektów przez fundację Integro-EU.

INTEGRO-EU
FUNDACJA

Muzyka była jego ojczyzną

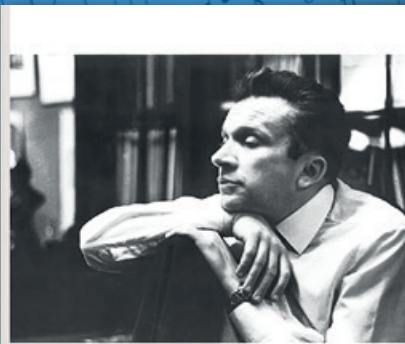
Recenzja książki

Davida Fanninga

„Mieczysław Weinberg.

Auf der Suche

nach Freiheit"

David Fanning
Mieczysław Weinberg
In Search of Freedom

Rosnące w ostatnim czasie zainteresowanie kompozytorem Mieczysławem Weinbergiem (1919–1996) skłoniło mnie do zapoznania się z jego biografią, której autor David Fanning jest profesorem muzykologii na Uniwersytecie w Manchester. W przedmowie Fanning wyjaśnia znaczenie tytułu książki: Weinberg szukał wolności zarówno w życiu, jak i w komponowaniu. Przeżył różne, często tragiczne wydarzenia, ale nigdy nie postrzegał siebie w roli ofiary. Jego twórczość obejmuje muzykę symfoniczną i kameralną, czyli kwartety smyczkowe i sonaty. Oprócz tego pisał pieśni, kantaty, opery i operetki, requiem, a także muzykę baletową. Choć przybraną ojczyzną Weinberga stał się Związek Radziecki i niektórzy krytycy zaliczają jego twórczość do tamtejszych klasyków, nazywanie go kompozytorem rosyjskim byłoby dużym uproszczeniem. Dla mnie Weinberg jest słowiańskim artystą polskiego pochodzenia, o żydowskich korzeniach i szerokich horyzontach.

Urodził się w Warszawie 8 grudnia 1919 roku. Jego ojciec Szmul był kompozytorem i skrzypkiem zatrudnionym w Teatrze Żydowskim w Warszawie. Właśnie tam Mietek już w wieku dziesięciu lat pomagał ojcu, akompaniując na fortepianie do spektakli. Później rozpoczął naukę gry na fortepianie, w szkole muzycznej pani Matulewiczowej, a następnie w Konserwatorium Warszawskim u profesora Józefa Turczyńskiego. W latach trzydziestych podjął pierwsze próby kompozytorskie. Jest współautorem muzyki do filmu *Fredek uszczęśliwia świat*.

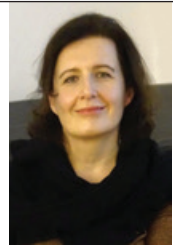
Po wybuchu wojny we wrześniu 1939 r. Weinberg uciekł pieszo na Wschód. Początkowo szła z nim jego siostra Estera, jednak miała ona niewygodne buty i postanowiła wrócić do Warszawy. Dwa lata później zginęła wraz z rodzicami w obozie pracy Trawniki pod Lublinem. Mieczysław dowiedział się o ich losie dopiero w latach sześćdziesiątych. W 1981 roku zadeedykował Esterze *Kwartet smyczkowy nr 16 op. 130*, a matce *Symfonię Pamięci nr 13 op. 115* (1977).

Dotarłszy do Mińska, Mieczysław rozpoczął tam studia kompozytorskie u profesora

Wasilija Sołotarowa (ucznia Rimskiego-Korsakowa). Koncert dyplomowy Weinberga odbył się 21 czerwca 1941 r., na kilka godzin przed atakiem Niemiec na ZSRR. Świeżo upeconemu absolwentowi udało się uciec do Tazkent, gdzie dostał pracę jako korepetytor w Uzbekkiej Operze Narodowej. Punkt zwrotny w jego życiu nastąpił w 1943 r., kiedy zaprosił go do Moskwy Dymitr Szostakowicz. Obaj kompozytorzy zaprzyjaźnili się z sobą.

„Muzyczny prorok” w obcym kraju

Jako artysta, Weinberg uznał za swój moralny obowiązek podjęcie tematu wojny, który w latach stalinowskich nie był popularny. Młodzi twórcy mieli zdystansować się od tragicznej przeszłości i skupić na optymistycznej (socjalistycznej) teraźniejszości. Weinbergowi zarzucano formalizm i abstrakcyjny język muzyczny, choć pisał też utwory „poprawne politycznie”, z okazji 30-lecia rewolucji październikowej oraz na cześć Lenina i Stalina. Ale – o dziwo – trafiły one na „czarną listę”. Najtrudniejszym okresem dla Weinberga były lata

Jolanta Łada-Zielke

1948–1953, zakończone pobyt w stalinowskim więzieniu, dokąd trafił wskutek teorii spiskowej. Wyszedł na wolność dzięki interwencji Szostakowicza.

Dopiero w latach siedemdziesiątych uznano Mieczysława Weinberga za lokalnego artystę i uhonorowano tytułami „Kompozytora Republiki Rosyjskiej” (1971) i „Artysty Ludowego Republiki Rosyjskiej” (1980). W 1990 roku otrzymał Nagrodę Państwową Związku Radzieckiego. Mimo to odwołano premiery jego ważniejszych dzieł. Najlepszym tego przykładem jest opera *Pasażerka* napisana w 1968 r. i wystawiona po raz pierwszy koncertowo w 2006 r., a jej premiera sceniczna odbyła się dopiero cztery lata później. Fanning przejmująco opisuje jej treść, zwłaszcza kluczową scenę, gdy więzień Tadeusz gra na skrzypcach *Chaconnę* Bacha w obecności esesmanów.

Weinberg nie zapomniał o swoim pochodzeniu. Polska pozostała głęboko w jego sercu, co widać w jego pieśniach do wierszy Elżbiety Szemplińskiej, Juliana Tuwima, Leopolda Staffa i Władysława Broniewskiego, oraz w *Trzech romansach* op. 22 do słów Adama Mickiewicza. W niektórych sonatach i miniaturach fortepianowych czerpał inspirację z Chopina. W 1952 r. napisał *Dwa tańce polskie na ksylofon i orkiestrę – Kujawiak i Oberek*, których rękopis zaginął. Czytając książkę, zastanawiałam się, czy w Polsce spotkałby Weinberga lepszy los. W 1968 r. prawdopodobnie musiałby opuścić kraj w wyniku antysemitkiej nagonki, rozpętanej przez rząd Władysława Gomułki. W Rosji znalazł wielu przyjaciół wśród tamtejszych muzyków, którzy pomagali mu i wykonywali jego dzieła. Twórczość Mieczysława Weinberga jest szczególnie dziś warta przypomnienia ze względu na jej humanistyczny i antywojenny charakter. Na koniec przytaczam motto z jego opery *Idiota* na motywach powieści Fiodora Dostojewskiego: „Współczucie jest jedynym prawem ludzkości”.

„Mieczysław Weinberg. *Auf der Suche nach Freiheit*”, z angielskiego przetłumaczył Jens Hagedstedt, Wolke Verlag, Hofheim 2010.

Poradniki na Nowy Rok

Nowy Rok to dla wielu z nas czas licznych postanowień. Jedni stawiają na rozwój osobisty, inni na rzucenie nałogu, a jeszcze inni chcą być po prostu lepszym rodzicem. Ale jak tego dokonać i od czego zacząć? Tu z pomocą przychodzą odpowiednio dobrane poradniki. Nie te, które obiecują, że osiągniesz wszystko, jeśli zaczniesz wcześniej wstawać, a fortunę zbijesz przestając pić kawę na wynos. Mam na myśli te napisane przez specjalistów z wieloletnim doświadczeniem. Oto kilka wybranych przykładów, które – mam nadzieję – pomogą Wam osiągnąć wymarzony cel.

Moc szacunku.
Jak wzmacniać innych i samemu stawać się silniejszym

Reinhard Haller

– austriacki naukowiec i psychoterapeuta

Autor skupia się na tym, jak bardzo potrzebna nam jest miłość i aprobaty, aby mieć szczęśliwe życie. Nawet wielkie różnice między ludźmi nie wykluczają wzajemnego szacunku i przychylnego traktowania. Szacunek do innych ludzi ma moc, która sprawia, że sami uczymy się lepiej rozpoznawać własne emocje i potrzeby, a także wzmacniamy poczucie własnej wartości. Jeśli respektujemy wartości innych ludzi, będzie ON również rezonował w nas samych i spotka się z pozytywnym odzwonem. Ten prosty mechanizm jest drogą do czerpania siły z relacji z ludźmi. To również nauka akceptowania różnorodności, odmiennego stylu życia i wyznawanych wartości u innych ludzi, dzięki której funkcjonowanie w społeczeństwie staje się łatwiejsze.

Wolna głowa.

Jak zadbać o swoją koncentrację i kreatywność

Volker Busch – niemiecki lekarz, naukowiec, neurobiolog

Na co dzień bada powiązania między stresem i emocjami na Uniwersytecie w Ratybonie i prowadzi terapie dla osób, które zmagają się z depresją, wyczerpaniem i nadmiernym stresem.

Nie da się ukryć, że zdrowie psychiczne jest niezwykle ważne i należy o nie dbać. Niestety, czasami to zadanie może być naprawdę trudne. Ciężko jest być spokojnym i zrelaksowanym, kiedy gonią nas terminy, ciągle pojawiają się nowe zmartwienia i problemy, a nasza głowa pełna jest

chaotycznych myśli. Niniejszy poradnik pomoże Ci poprawić koncentrację i pamięć. Książka „Wolna głowa. Jak zadbać o swoją koncentrację i kreatywność” jest pełna trafnych i fascynujących spostrzeżeń autora, podanych z dużą dozą humoru. Dowiesz się, jak w zabieganej codzienności zredukować stres i odnajdywać spokój. Dzięki książce nauczysz się być osobą uważną, kreatywną, skoncentrowaną i spokojną. Przekonaj się, że zrealizowanie marzeń, układanie planów i szukanie nowych pomysłów jest prostsze, niż mogłoby się wydawać.

Twoje kompetentne dziecko

Jesper Juul – pedagog i terapeuta rodzinny

W dzisiejszych czasach ilość różnych rodzajów podejść do wychowania dzieci sprawia, że wielu rodziców jest całkowicie zagubionych, nie wiedząc, jak podchodzić do swojego dziecka. Idee grzeczności i posłuszeństwa są wciąż utrzymującą się polityką, przez co wiele poradników pokazuje, jak uzyskać dziecko o takich cechach. Autor książki „Twoje kompetentne dziecko” nie zgadza się z taką praktyką, wierząc, że dziecko może być dużo bardziej indywidualnym i swobodnym bytem.

W książce znajdziesz powody, dla których dzieci powinny być traktowane dużo poważniej niż dzieje się to dziś. Postępowanie to wywodzi się głównie z niezrozumienia dziecka i traktowania go jako kogoś, kto jeszcze nie jest człowiekiem. Tworzymy z dziecka osobne stworzenia, a przecież to wciąż człowiek i powinniśmy traktować go z szacunkiem należnym temu tytułowi.

Małgorzata Gąsiorowska

Jak żyć z lękiem.
Poradnik doktora nerwicy

Marcin Matycha – psychoterapeuta z wieloletnim doświadczeniem w swoim zawodzie. Specjalizuje się w leczeniu nerwicy.

W społeczeństwie wzrasta liczba osób ze zdiagnozowanymi zaburzeniami psychicznymi. Należą do nich zaburzenia lękowe oraz nerwica. Na cierpienie wielu osób wpływa obecna trudna sytuacja na świecie, która jest katalizatorem napięć. Zmiany klimatyczne, pandemia, wojna czy wreszcie wzrost kosztów życia nie napawają nikogo optymizmem. Niektórzy zwyczajnie sobie z tym nie radzą.

Poradnik ten pomoże Ci stwierdzić, czy to, co odczuwasz, to zaburzenia lękowe. Autor wskazuje objawy, takie jak drżenie rąk, kołatanie serca, ataki paniki. Jest to przydatne w postawieniu sobie diagnozy, zanim jeszcze pacjent uda się do specjalisty. Nie każdy bowiem zdaje sobie sprawę z tego, iż jego lęki nie są stanami normalnymi i że da się od nich uwolnić.

Ile możesz wypić?
O nałogach i ich leczeniu

Lindenmeyer Johannes – psycholog, terapeuta. Specjalizuje się w leczeniu uzależnień.

Uzależnienie od napojów alkoholowych to prawdziwa plaga naszych czasów. Wiele jest osób, które nie są świadome tego, że mają z nadmiernym spożyciem alkoholu problem. Alkoholizm to straszna i podstępna choroba, która wyniszcza całe rodziny. Cierpi nie tylko sama osoba uzależniona, ale również jej przyjaciele i krewni. Pomocna w podjęciu pierwszego kroku na drodze do wyleczenia może okazać się lektura pt. „Ile możesz wypić? O nałogach i ich leczeniu”. Została ona napisana na prostym i zrozumiałym językiem. Na próżno szukać w niej naukowych wywodów. Autor napisał ją z myślą o tym, aby każdy mógł ją przeczytać i pojąć problem.

Kemater Alm

– zimowy spacer w „Tyrolskich Dolomitach”

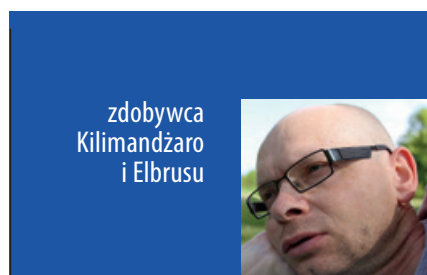
Kemater Alm, leżące we wschodniej części Alp Sztubajskich u podnóża wapiennych skał Kalkkogel, to miejsce o dużych walorach turystycznych. Latem można tam dojechać autem (droga płatna), zimą zaś jest to dwugodzinny spacer z miejscowości Grinzens nieopodal Innsbrucka.

Jako że Kemater Alm jest popularnym celem otwartym przez cały rok, droga prowadząca tam jest dobrze przetarta i potrzebne są tylko buty do wędrowek zimowych.

Na miejscu na zgłodniałych wędrowców czekają przysmaki kuchni tyrolskiej, jak również (co dla wielu może być niespodzianką)

tajlandzkiej. Nie może oczywiście zabraknąć pysznego dania Kaiserschmarrn, jak i wypiekanych na miejscu różnych rodzajów ciast. Wszystkie serwowane tam kulinarne specjały wyrabiane są z lokalnych produktów.

Kemater Alm jest punktem wyjścia do dalszych wędrowek skiturowych czy na raketach

zdobywca Kilimandżaro i Elbrusu

Mirosław Jęczyła

śnieżnych. Najbardziej popularne cele to Scheflegerkogel i Gamskogel.

Istnieje również możliwość rezerwacji noclegu, jeśli ktoś planuje dłuższy pobyt.

W każdym razie warto się tam wybrać, by poczuć się jak we włoskich Dolomitach.

Więcej informacji na: www.kemateralm.at

Do zobaczenia na szlaku!

Puchar Świata w zimowym pływaniu

U podnóża malowniczego zamku w bawarskim Burghausen w dniach 10.12.-11.12.2022 roku odbywały się zawody Pucharu Świata IWSA (International Winter Swimming Association) w zimowym pływaniu, zorganizowane przez klub pływacki SerWusBurghausen.

Uczestniczyło w nich 250 sportowców z 17 krajów świata, którzy startowali na różnych dystansach i w różnych kategoriach wiekowych. Parę setek fanów tego sportu zagrzewało zawodników do rywalizacji. Temperatura powietrza wynosiła minus 3 stopnie, a wody plus 3 stopnie Celsjusza. W drugim dniu zawodów, rano, tory startowe trzeba było uwalniać z lodu.

Nie zabrakło również polskich kibiców, którzy dopingowali przybyłych z Polski, Piotra Rapackiego z synem Jakubem (najmłodszy uczestnik zawodów) i Macieja Perla oraz znane na arenie międzynarodowej małżeństwo Martę i Marka Rother z Wrocławia.

Polacy zdobyli w sumie 20 medali, Marek Rother stylem dowolnym na 450 metrów

i 200 metrów w kategorii wiekowej G pobił rekordy świata, a Marta stylem klasycznym na 50 metrów poprawiła swoją życiówkę i dosłownie otarła się o rekord świata. Sensacyjnie popłynął również lokalny niemiecki matador i dyrektor pływalni oraz zawodów Markus Günther. Jego specjalność to sprint – i tak na 25 metrów stylem dowolnym i motylkowym również pobił rekord świata. Nic dziwnego, dopingowała go polska żona Agnieszka.

Ten ekstremalny sport zyskuje coraz więcej zwolenników. Zasady startu i niektóre przepisy są inne niż w „normalnym” pływaniu. Nie startuje się skokiem do wody, tylko na komando „zdjąć ubrania”. Zawodnik ma 30 sekund, aby je zdjąć, wejść do wody i trzymając się jedną ręką drabinki, z drugą wyciągniętą do przodu, czekać na start. Nie wolno wykonać nawrotów koziółkowych. Nie wolno również pierwszych paru metrów przepłynąć pod wodą. W zimowym pływaniu nie ma również stylu grzbietowego, żeby nie wychładzać potylicy.

Po zawodach akwen Burghausen jest ogólnodostępny i można tam bezpłatnie morsować. Warto również latem przyjechać w to atrakcyjne, pełne polskich śladów miejsce i cieszyć się kąpielą. Już w XV wieku czyniła to tam nasza Jadwiga Jagiellonka (córka króla Polski Kazimierza IV).

Andrzej Białas

Nowo otwarty gabinet lekarski Medycyny Rodzinnej w Monachium /Theresienhöhe • Rozmawiamy między innymi w języku polskim i rosyjskim

Allgemeinarztpraxis

Tatiana Masiuk-Sharo
Fachärztin für Allgemeinmedizin

Wykonujemy badania:

- USG jamy brzusznej i tarczycy
- EKG, również 24-godzinne EKG, 24-godzinny pomiar ciśnienia
- spirometria (badanie płuc)

Wykonujemy szczepienia (również COVID)

godziny przyjęć

pon. 08:30-13:00, 14:00-18:00 • wt. 08:30-15:30 • śr. 08:30-13:00, 14:00-18:00 • czw. 08:30-15:30 • pt. 08:30-13:00

Alter Messeplatz 2, 80339 München ☎ 089 50 29 611 @ kontakt@praxis-masiuksharo.de 🌐 praxis-masiuksharo.de

Peaceful New Year!

Nauka jazdy

Perlacherstr. 67
81539 München
Giesing

FAHRSCHULE BATYRA

tel.: 089 69 77 73 74
Mobil: 0176 210 412 79

www.fahrschule-batyra.de

prawo jazdy również w j. polskim w kategoriach:
B - BE - C1 - C1E - C - CE

HEIZUNG SANITÄR LÜFTUNG SOLAR BRENNER-SERVICE

G d b R Meisterbetrieb

Altmann – Knutelski

Ostpreußenstr. 14 81927 München

Tel.: 089/69398749

Fax: 089/69398750

Mobil: 0163 7665261/62

E-mail: firma@aku-gdbr.de

MÓWIMY PO POLSKU

WYKONUJEMY USŁUGI RÓWNIEŻ NA TERENIE POLSKI

WARSZTAT mechaniki samochodowej GibGas Pawel Kfz Werkstatt UG

www.autogasmuenchen.com

NAPRAWY I SERWIS

- instalacji gazowych
- mechaniki i elektroniki
- blacharstwo, lakiernictwo
- obsługa firmowych flot samochodowych

GibGas Pawel Kfz Werkstatt UG

Bodenseestr 222, 81243 München

tel.: 089 41612234

tel.: 089 41612233

info@gibgaspawel.com

Na terenie Monachium działamy od 2007 r.

Zespół siedmiu wykwalifikowanych mechatroników gwarantuje najwyższą jakość wykonywanych usług. Części samochodowe zakupujemy od różnych dystrybutorów, co pozwala nam na utrzymanie korzystnych cen.

ZAPRASZAMY

Remi Autoservice GMBH

specjaliści z ponad 10. letnim doświadczeniem w naprawach samochodowych

pn. - pt. 09:00 – 18:00, sb. 09:00 – 13:00

Remi Autoservice GMBH

Halfinger Str. 30, 81825 München, tel: 089/23790767

- serwis i naprawy opon
- przeglądy techniczne (TÜV/HU)
- przygotowanie samochodu do przeglądu
- inspekcje regularne według specyfikacji producenta
- kompleksowe naprawy samochodu (np. silnika, skrzyni biegów itd.)
- roboty blacharskie i lakiernicze
- naprawy powypadkowe
- pomoc administracyjna po wypadku (rzeczoznawstwo, adwokat itd.)

DYSTRYBUCJA PRASY POLSKIEJ NA TERENIE NIEMIEC

SPRZEDAŻ HURTOWA
+49 30 77391863

PRENUMERATA
+49 30 77391864

www.prasa-polska.com

PEŁNE PRAWO ZWROTU
EGZEMPLARZY NIESPRZEDANYCH

BOGATA OFERTA KARTEK OKOLICZNOŚCIOWYCH,
KALENDARZY ORAZ TOREB I SERWETEK PAPIEROWYCH

WARSZTAT SAMOCHODOWY

NAPRAWA SKRZYNI BIEGÓW

- Automatyczne skrzynie biegów • Autogaz
- Elektronika samochodowa
- Blacharstwo i lakiernictwo • Czyszczenie tapicerek

Rafał Knop

85757 KARLSFELD, Liebigstrasse 3

tel. 0157 / 832 16 689, tel. 08131/3186190

e-mail: autogas-karlsfeld@outlook.de

JM Bavaria GmbH

Wehrstaudenstr. 1, 85757 Karlsfeld

Tel: +49 (0) 8166 9958585

dispo@jm-bavaria.de, info@jm-bavaria.de

www.jm-bavaria.de

LOGISTYKA · TRANSPORT TOWAROWY · TRANSPORT SPECJALNY

Szukamy ambitnych i zaangażowanych pracowników

Impressum

WYDAWCA: Grzegorz Spisla - werbe-agentur spisla Am Holz 3, 84036 Kumhausen; KONTAKT: tel. +49 871 97 46 335, fax +49 871 430 87 935, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de; REDAKTOR NACZELNY: Bogdan Żurek. WSPÓŁPRACA: Magdalena Felchnerowska, Sylwia Cieplak. Zamieszczone teksty podlegają prawu autorskiemu. Przetwarzanie tylko za zgodą wydawcy. Redakcja nie odpowiada za niezamówione artykuły i zdjęcia. Za treść ogłoszeń, artykułów sponsorowanych oraz reklam redakcja i wydawnictwo nie ponoszą odpowiedzialności. DRUK: Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; NAKŁAD: 8000.

HERAUSGEBER: werbe-agentur spisla Am Holz 3, 84036 Kumhausen; KONTAKT: Tel. +49 871 97 46 335, Fax +49 871 430 87 935, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de; Der Inhalt unterliegt dem Urheberrecht. Die Verwertung aller Beiträge ist nur mit der schriftlichen Zustimmung des Herausgebers gestattet. Für unverlangt eingesandte Bild- und Textbeiträge keine Gewähr. Herausgeber und Redaktion haften nicht für den Inhalt der veröffentlichten Anzeigen. DRUCK: Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; AUFLAGE: 8000.

Konsulat Generalny RP w Monachium
Röntgenstr. 5, 81679 München
Tel.: 089/418 60 80;
www.HYPERLINK "http://www.monachium.msz.gov.pl/"monachium.msz.gov.pl

Deutsch-Polnische Gesellschaft München e.V. Twarzystwo Niemiecko-Polskie w Monachium
Postfach 33 08 08, 80068 München
Tel.: 0151/ 65 52 42 35
mail@dpgm.de, www.dpgm.de

Krakauer Haus
Hinter Insel Schütt 34, 90403 Nürnberg
Tel.: 0911 22 41 20

Polska Parafia Katolicka Augsburg
Thommstr. 24B, 86153 Augsburg
Tel.: 0821/30749

Polska Parafia Katolicka w Ingolstadt
Gaimersheimerstr.32, 85057 Ingolstadt
Tel.: 0841/84845

Polska Parafia Katolicka Ludwigsburg
Moldaustr. 20, 71638 Ludwigsburg
Tel.: 07141/893369

Polska Parafia Katolicka w Monachium
Heßstraße 24, 80799 München
Tel.: 089/21374290

Polska Parafia Katolicka w Norymberdze
Arminiusstr.21, 90402 Nürnberg
Tel.: 0911/473355

Polska Parafia Katolicka Regensburg
Plattlinger Str.6, 93055 Regensburg
Tel.: 0941/794478

Polska Parafia Katolicka Stuttgart
Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart
Tel.: 0711/564184

ADWOKACI:

BERTRAM Carola
Steinsdorfstr. 10, 80538 München,
Tel. 089/54 84 68 68

BOROWSKA-WÜNSCH Krystyna
Schulstr.10, 80634 München
Tel.: 089/13 03 86 28

DEMACKER Izabela S.
Müllerstr. 40, 80469 München
Tel.: 089/85 63 63 55

DERKACZ Oskar
Sonnenstr. 27 / 2. OG, 80331 München
Tel.: 089/12 76 25 46

DUDEK Ilona
Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

GROBORZ Olaf
Donnersbergerstr. 46, 80634 München
Tel.: 089/13 95 83 72

MOTKOWSKI Christoph
Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/218 955 62

PAZUR Maciej
Trappentreustr. 42, 80339 München
Tel.: 089/740 53 362, M: 0176/77225482

PRZIBYLLA Alexander
Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

AUTO-USŁUGI:

AUTOGAS KARLSFELD
Liebingsstr. 3, 85757 Karsfeld
Tel.: 0152 / 287 95 199

Pawel KFZ Werkstatt
Bodenseestr. 222, 81243 München/Neuaußing
Tel.: 089/262 14 696

R&I Autoservice U.G.
Halfinger Str. 30, 81825 München
Tel.: 089/237 90 767

DORADZTWO PODATKOWE:

BOROWSKA-WÜNSCH Krystyna
Schulstr.10, 80634 München
Tel.: 089/13 03 86 28

JAROS Agnieszka
Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677

Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, Mobil: 0179/298 67 70

MADŻAROW Paweł
Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, Mobil: 0179 5468121

MOTKOWSKI Christoph
Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/218 955 62

PRZIBYLLA Alexander
Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

DORADCA PODATKOWY:

JAROS Agnieszka
Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677

Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, Mobil: 0179/298 67 70

MADŻAROW Paweł
Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, Mobil: 0179 5468121

KSIĘGOWOŚĆ:

BBL SERVICE
Paul-Heyse-Str. 6, 80336 München
Tel.: 089/322 123 78

LASOTA Janina
Klosterstraße 29, 95028 Hof
Tel.: 09281/14 07 852

LEKARZE:

OGÓLNY:

FELDMANN Irena
Landsberger Str. 497, 81241 München – Pasing
Tel.: 089/ 88 14 89

MASIUK-SHARO Tatiana
Alter Messeplatz 2, 80339 München
Tel.: 089 50 29 611

PETZOLD Małgorzata
Rosenheimerstr. 79, 81667 München
Tel.: 089/489 567 49

ZADROZNY Jacek
Therese-Giehse-Allee-33, 81739 München
Tel.: 089/679 07 332

GINEKOLOG:

MATZKU-SCHWARZ Sandra
Karl-Köglsperger-Straße 31, 80939 München
Tel.: 089/311 99 57

KARDIOLOG:

MURA Roman
Tal 15/2, 80331 München
Tel.: 089/21 66 930

ORTODONTA:

GREMMINGER Agnieszka
St.-Veit-Straße 11, 81673 München
Tel.: 089/43 10 93 30

PSYCHOTERAPIA:

KACZMAREK Anna
Psycholog kliniczny i psychoterapeuta
Humboldtstrasse 19, 81543 München
Tel.: 0152/0721 5774

STANKOWSKI Marta
Heilpraktikerin für Psychotherapie
Hypnoterapia, Kinezyjologia, Reiki, EMDR
Arndtstr. 12, 80469 München
Tel.: 089/244 05 818, M: 0177/49 04 328

ROGALINSKA Alicja
Psycholog - Psychoterapia nach HpG
Tel.: 01590/469 1090

STOMATOLOG:

DIZER Yelena
Brunnengasse 19, 90402 Nürnberg
Tel.: 0911/224052

JURECKI Katharina
Amalienstr. 60, 80799 München
Tel.: 089/39 37 20

KODL Helena
Celtisplatz 6, 90459 Nürnberg
Tel.: 0911/450 86 30

KOZŁOWSKI Joanna
Marktplatz 7, 85375 Neufahrn
Tel.: 08165/48 66

SITEK Christian
Moosacher Str. 58c, 80809 München
Tel.: 089 59 52 73

NAUKA JAZDY:

BATYRA Michael
Perlachstr. 67, 81539 München
Tel.: 089/69 77 73 74

OBSŁUGA FIRM:

AGS Agentur SZKULTECKA Grażyna
Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/86 36 98 32

SZKOŁY JĘZYKOWE:

DANIEL Aleksandra FB
Kursy języka niemieckiego telc Zertifikat
Tel.: 0179/8298747

TŁUMACZENIA:

BEMBNIŚTA Ewa
Kapellenstr. 25, 82008 München/Unterhaching
Tel.: 0157/77 453 603

DZIKIEWICZ Marta
marta.dzik@gmx.de
Tel.: 0173/685 82 01

MILLER Agnieszka
Leopoldstr. 244, 80807 München
Tel.: 089/688 50 05

REISSIG Anna
Altstadt 105, 84028 Landshut
Mobil: 0170/244 09 69

WYPIJEWSKA-KOCHEMS Hanna
Gottfried-Böhm-Ring 43, 81369 München
Tel.: 089/78 65 21

UBEZPIECZENIA:

NAZARKO Agnieszka
Rathenaustraße 138, 80937 München
Tel.: 089/54 892 190

SCHLEICHER Wanda
Zschokkestr. 69, 80686 München
Tel.: 089/520 11 114

SLABON Adam
Bruckstrasse 25, 84130 Dingolfing
M: 0176/846 41 740

SOWADA Łukasz
Thalkirchner Straße 184, 81371 München
Tel.: 089/41 41 41 351, M: 0176/104 224 97

INNE:

GREG Mobile Barber
Tel.: 0151/ 756 42 973

Josephsburg-Apotheke
HUBER Mariola, Josephsburgstr. 60,
81673 München Berg am Laim
Tel.: 089/43 660 304

Übersetzungen & Consulting

Serdecznie zapraszam do korzystania z szerokiej oferty usług
Biura Tłumaczeń i Informacji Agnieszki Miller

- Tłumaczenia przysięgłe i zwykłe wszelkich dokumentów i tekstów w zakresie języka polskiego i niemieckiego oraz innych języków świata.
- Teletłumaczenia ustne dla firm i osób prywatnych.
- Kompleksowa organizacja tele- i wideokonferencji m.in. przez aplikacje Teams, Zoom, Skype, WhatsApp, Messenger.
- Pisemne specjalistyczne tłumaczenia medyczne, kompetentna asysta tłumacza podczas konsultacji medycznych, leczenia lub terapii.
- Tłumaczenia ustne podczas spotkań politycznych i biznesowych, konferencji, kongresów, delegacji, negocjacji handlowych, targów na terenie Niemiec, Austrii, Szwajcarii i Polski.
- Asysta i tłumaczenie podczas wizyt w zakładach karnych na terenie Niemiec.
- Pomoc w załatwianiu wszelkich spraw urzędowych w Niemczech oraz w Polsce (np. transkrypcji aktów stanu cywilnego), udzielanie informacji dotyczących zawierania związków małżeńskich, nostryfikacji dyplomów, uznawania zawodów itd.; pomoc w formułowaniu pism urzędowych i przy wypełnianiu formularzy.

ORAZ

- Profesjonalna obsługa biurowa spółek i firm jednoosobowych; współpraca uwzględniająca szerokie kontakty w zakresie kancelarii adwokackich oferujących swe usługi w dziedzinach prawa gospodarczego, pracy, medycznego, karnego, rodzinnego, finansowego i spadkowego, a także kancelarii notarialnych oraz jednostek doradztwa podatkowego w Niemczech i w Polsce.

Biuro Tłumaczeń
i Informacji
Agnieszka Miller

Leopoldstr. 244,
80807 München

Tel. +49 (0)89 / 688 5005
Fax +49 (0)89 / 41929022

Mobil: +49 (0)172 / 7743443
WhatsApp 0049(0)1727743443
E-mail: post@a-miller.de

www.a-miller.de

Kancelaria Adwokacka

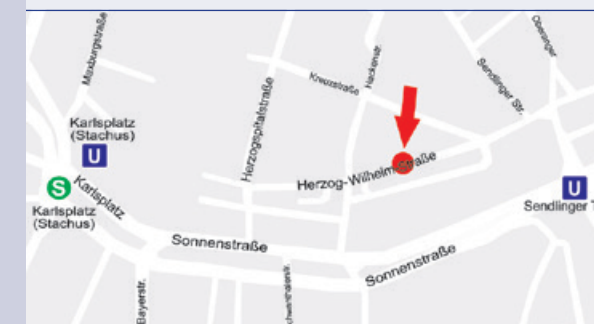
Christoph Motkowski
RECHTSANWALT

OBSŁUGA PRAWNO-PODATKOWA

Usługi prawno-podatkowe w zakresie:

- prawa cywilnego i gospodarczego
- księgowości i rozliczeń podatkowych
- niemieckiej działalności gospodarczej
- wypadków drogowych i odszkodowań

Herzog-Wilhelm-Str. 21
80331 München
Stachus/Sendlinger Tor
Tel.: 089/218 955 62
Fax: 089/218 955 63
Mobil: 0162 8012373
E-mail: info@kanzlei-motkowski.de

www.kanzlei-motkowski.de

KANCELARIA ADWOKACKA

Oskar Derkacz

RECHTSANWALT

Sonnenstr. 27 (2 piętro) · 80331 München

U1/2 U3/6 Sendlinger Tor · S-Bahn Karlsplatz (Stachus)

PRAWO KARNE

Obrona w sprawach karnych i wykroczeń

PRAWO PRACY

Pomoc przy wypowiedzeniach i odprawach

POMOC W NAGŁYCH WYPADKACH

Aresztowanie, przeszukanie itp.

Gwarantujemy bezpośredni kontakt z adwokatem –
tel. kom.: 0179-41 94 26 4

tel. (089) 12 76 25 46 · fax (089) 12 76 25 47 · e-mail: kanzlei@derkacz.net

Kancelaria Adwokacka

Z A P R A S Z A

Ilona Dudek

Rechtsanwältin
Fachanwältin für Familienrecht

Alexander Przibylla

Rechtsanwalt
Fachanwalt für Strafrecht

prawo rodzinne · prawo pracy · prawo karne · prawo gospodarcze · prawo spadkowe ·
regulacja wypadków drogowych · deklaracje podatkowe i księgowość

Oskar-von-Miller-Ring 31 · 80333 München
Telefon: 089 287 297 330 · Fax: 089 287 297 339

UDZIELAMY PORAD W JĘZYKU POLSKIM I NIEMIECKIM

REKLAMA POLSKICH USŁUG · PORADY · PUBLICYSTYKA · WYDARZENIA

ZAMÓW PRENUMERATĘ!

Przy zamówieniu 1 egzemplarza
otrzymujesz dodatkowo 2 dla swoich przyjaciół.
Pokrywasz tylko koszty opakowania i wysyłki.

ZADZWOŃ **0871 97 46 335**

dodatkowo

Zamawiając prenumeratę masz szansę
na wygranie biletu VIP
na występ **MARCINA DAŃCA**.

1+2

